

На основу члана 90. Закона о банкама Републике Српске („Службени гласник Републике Српске”, број 04/17, 19/18 и 54/19), члана 5. став 1. тачка б, члана 20. став 2. тачка б. и члана 37. Закона о Агенцији за банкарство Републике Српске („Службени гласник Републике Српске”, број 59/13 и 4/17), те члана 6. став 1. тачка б. и члана 19. став 1. тачка б. Статута Агенције за банкарство Републике Српске („Службени гласник Републике Српске”, број 63/17), Управни одбор Агенције за банкарство Републике Српске, на 32. сједници, одржаној дана 15.06.2021. године, доноси

ОДЛУКУ О УПРАВЉАЊУ РИЗИКОМ ЛИКВИДНОСТИ

1. Опште одредбе

Предмет одлуке

Члан 1.

- (1) Овом одлуком прописују се минимални захтјеви у погледу управљања ризиком ликвидности у банкама, те квантитативни захтјеви за банке везани за коефицијенте покрића ликвидности (енгл. *Liquidity Coverage Ratio*, у даљем тексту: LCR) и обезбјеђења стабилних извора финансирања (енгл. *Net Stable Funding Ratio*, у даљем тексту: NSFR), као и за коришћење додатних механизма за праћење и процјену ризика ликвидности.
- (2) Поред квантитативних захтјева из става 1. овог члана, банка је у обавези да испуњава и прописане захтјеве везане за обавезну резерву и све друге прописе и ограничења који се односе на ликвидност и обавезе банке у складу са прописима за обављање платног промета у земљи и иностранству, те друге регулаторне захтјеве у вези са ликвидношћу банке.
- (3) Ова одлука примјењује се на банке са сједиштем у Републици Српској, којима је Агенција за банкарство Републике Српске (у даљем тексту: Агенција) издала дозволу за рад.
- (4) Банка је дужна примјењивати одредбе ове одлуке на појединачној и консолидованој основи.
- (5) На питања везана за управљање ризиком ликвидности у банкама која нису регулисана овом одлуком, а регулисана су законом или другим подзаконским прописима, примјењиваће се одредбе тог закона или другог подзаконског прописа.

Појмови

Члан 2.

- (1) Појмови који се користе у овој одлуци имају сљедећа значења:
  - 1) **Ризик ликвидности** обухвата ризик ликвидности извора финансирања, који произилази из могућности да банка неће бити способна да измири своје доспјеле новчане обавезе због повлачења постојећих извора финансирања, односно немогућности прибављања нових извора финансирања и ризик тржишне ликвидности, који произилази из могућности да банка неће бити способна да измири своје доспјеле новчане обавезе због отежаног претварања имовине у ликвидна средства усљед поремећаја на тржишту.
  - 2) **Извјештајна валута** јесте конвертибилна марка (КМ) у којој се достављају регулаторни извјештаји прописани овом одлуком.
  - 3) **Значајна валута** јесте валута у којој су номиноване ставке које прелазе 5% укупних обавеза банке (укључујући извјештајну валуту) и за које је банка дужна одвојено рачунати, пратити и извјештавати о ставкама LCR-а и NSFR-а.
  - 4) **Професионални учесник на новчаном тржишту** јесте финансијска институција, пензиони фонд, инвестициони фонд, друштво за осигурање и друштво за реосигурање и друга правна лица, осим банака, која за потребе управљања властитим средствима учествују на новчаном тржишту на начин и са учесталашћу који су упоредиви са активностима банака. То је правно лице које свакодневно или често нуди обавезујуће котације, односно понуде за новчана средства у износима који су значајни у односу на укупно остварене волумене на новчаном тржишту, а што се утврђује за свако појединачно тржиште, или оно правно лице које утиче на коначно формирање цијене средстава

(понуда/потражња) и тиме мијења цијену сличне трансакције коју банка, односно страна банка постиже у пословању са осталим клијентима.

- 5) **Конвертибилне валуте** јесу валуте држава чланица Г10 и валуте држава Европског економског простора (енгл. *European Economic Area*, у даљем тексту: ЕЕА), који, осим држава чланица Европске уније (у даљем тексту: ЕУ), обухвата и Исланд, Лихтенштајн и Норвешку.
- 6) **Механизам расподеле** јесте механизам расподеле трошкова ликвидности, користи и ризика.
- 7) **Стрес** је изненадно или озбиљно погоршање показатеља капитала или ликвидности банке због промјена тржишних услова или идиосинкратичних фактора (оних који су својствени банци у одређеним специфичним догађајима, као, нпр., корпоративно реструктурирање, статусне промјене и др.), што може довести до значајног ризика да банка неће бити у могућности испунити обавезе које јој доспијевају у сљедећих 30 календарских дана.
- 8) **Заштитни слој ликвидности** јесте износ ликвидне имовине коју држи банка, при чему та имовина мора испуњавати опште захтјеве, оперативне захтјеве и критеријуме прихватљивости за класификацију имовине као имовине првог и другог нивоа у складу са чланом 21. ове одлуке.
- 9) **Ликвидна имовина нивоа 1** (енгл. *Extremely High Quality Liquid Asset*, ЕНQLА) јесте имовина изузетно високе ликвидности и кредитног квалитета, која је дефинисана у члану 25. ове одлуке.
- 10) **Ликвидна имовина нивоа 2** (енгл. *High Quality Liquid Asset*, HQLА) јесте имовина високе ликвидности и кредитног квалитета. Ликвидна имовина нивоа 2 дијели се на ликвидну имовину нивоа 2а и ликвидну имовину нивоа 2б, које су дефинисане у чл. 26. и 27. ове одлуке.
- 11) **Нето ликвидносни одлив** јесте износ који се добија одбијањем прилива ликвидних средстава од одлива ликвидних средстава банке, на начин дефинисан у члану 31. и Прилогу 2. ове одлуке.
- 12) **Треће земље** јесу све државе изузев Босне и Херцеговине (у даљем тексту: БиХ) и држава чланица Европске уније (у даљем тексту: ЕУ).
- 13) **Захтјев за покриће имовине** јесте однос имовине и обавеза који је за потребе кредитног побољшања одређен националним правом државе чланице ЕУ или треће земље у односу на покривене обвезнице.
- 14) **Покривене обвезнице** јесу обвезнице чије је издавање уређено посебним законом државе у којој се налази сједиште издаваоца, а које испуњавају све сљедеће услове:
  1. ради заштите права власништва издавалац покривених обвезница може бити само банка која подлијеже надзору регулаторног органа,
  2. средства која су добијена продајом покривених обвезница морају бити пласирана у имовину која пружа довољно покриће за обавезе преузете на основу покривених обвезница у њиховом укупном износу и
  3. покривене обвезнице морају бити покривене инструментима обезбјеђења и давати право имаоцу покривених обвезница да у случају стечаја или ликвидације издаваоца има првенство у наплати главнице и камата.

Покривене обвезнице издате у земљама чланицама ЕУ морају бити уврштене у листу покривених обвезница, која укључује и листу овлашћених издавалаца и врсту инструмената обезбјеђења, коју сачињава Европска комисија.
- 15) **Мала и средња привредна друштва** јесу лица која обављају привредну дјелатност ради остваривања добити производњом, прометом или пружањем услуга на тржишту, независно од њиховог правног облика. За потребе примјене ове одлуке, малим и средњим привредним друштвима могу се сматрати само она лица која су као таква класификована у складу са Законом о рачуноводству и ревизији Републике Српске, укључујући самосталне предузетнике.
- 16) **Депозити становништва** (енгл. *retail deposits*) јесу обавезе банке по основу положеног депозита од стране физичког лица (без обзира на износ депозита), малог и средњег привредног друштва, уколико укупни депозити тог малог и средњег привредног друштва

и са њим повезаних правних лица не прелазе 250.000 КМ.

У случају да су укупни депозити неког малог и средњег привредног друштва и са њим повезаних правних лица испод 250.000 КМ, али нису испуњени критеријуми из члана 59. Одлуке о израчунавању капитала банака за додјелјивање пондера ризика од 75% изложеностима које банка има према том малом и средњем привредном друштву, депозити тог привредног друштва и са њим повезаних правних лица не могу се сматрати депозитима становништва у смислу ове одлуке.

17) **Финансијски клијент** јесте:

1. институција (банка и инвестиционо друштво),
2. финансијска институција (укључујући микрокредитне организације, друштва за лизинг и брокерске куће),
3. отворени или затворени инвестициони фонд,
4. друштво за осигурање,
5. друштво за реосигурање,
6. финансијски холдинг или мјешовити финансијски холдинг.

За потребе примјене ове дефиниције банке у стечају не сматрају се финансијским клијентима.

18) **Услуге поравнања** јесу услуге које клијентима омогућавају пренос новчаних средстава или хартија од вриједности преко директних учесника у домаћем платном систему или систему поравнања хартија од вриједности до крајњих прималаца, при чему су ове услуге ограничене на: пренос, усаглашавање и потврђивање налога за плаћање, дневна прекорачења, преконоћно финансирање и одржавање средстава након извршења трансакције поравнања, као и утврђивање позиција у току дана и коначних позиција за поравнање.

19) **Кастоди услуге** јесу услуге вођења и чувања имовине, обавјештавања клијената, управљања имовином и/или пружање оперативних или административних услуга на захтјев клијената у вези са њиховим трансакцијама са финансијском имовином. Кастоди услуге су ограничене на: трансакције поравнања са хартијама од вриједности, трансфер уговорених плаћања, обраду средстава обезбјеђења, извршења трансакција у иностраној валути, држање новчаних средстава и провизије за услуге управљања вишком готовине, а могу се укључити и активности пријема дивиденди и других прихода, исплате и наплате потраживања клијената, уговорена дистрибуција средстава клијената и плаћање накнада, пореза и других трошкова.

20) **Услуге управљања готовином** јесу услуге управљања готовином и повезане услуге, које се односе на оне производе и услуге које се пружају клијентима ради управљања њиховим новчаним токовима, активом и пасивом и извршења неопходних финансијских трансакција за потребе њиховог текућег пословања, као и на: пружање информација о управљању финансијским трансакцијама клијената, о плаћањима дознака и о сакупљању или обједињавању документације која се односи на платне спискове, потом на контролу дистрибуције средстава, аутоматска плаћања и друге трансакције које олакшавају обављање финансијских операција или успостављање информационих система за те намјене.

21) **Неоптерећена имовина** јесте имовина:

1. која не подлијеже никаквом правном, уговорном, регулаторном или другом ограничењу које банци онемогућава уновчавање, продају, пренос, уступање те имовине или уопштено располагање истом директном продајом на активном тржишту,
2. која је примљена као колатерал за потребе смањења кредитног ризика у обрнутим репо трансакцијама или трансакцијама финансирања хартијама од вриједности и којом банка може располагати.

22) **Расположиво стабилно финансирање** (енгл. *Available stable funding*, ASF) јесте дио капитала и обавеза банке који представља поуздан извор финансирања током периода од једне године.

- 23) **Потребно стабилно финансирање** (енгл. *Required stable funding, RSF*) јесте износ стабилног финансирања који је потребно држати узимајући у обзир карактеристике ликвидности и преостали рок доспијећа имовине и ванбилансних изложености.
  - 24) **Уговори о финансијским дериватима** јесу уговори о дериватима наведени у Прилогу 2. Одлуке о израчунавању капитала банака.
  - 25) **Финансирање трговине** јесте финансирање, укључујући јемства, повезано са размјеном роба и услуга употребом финансијских производа са фиксним уговореним роком доспијећа краћим од једне године, без могућности аутоматског обнављања (нпр. акредитиви, кредити за финансирање извоза и сл.).
- (2) Остали појмови који нису дефинисани овим чланом, а користе се у овој одлуци, имају значења у складу са законским одредбама и другим подзаконским прописима.

2. Минимални захтјеви за управљање ризиком ликвидности

Општи захтјеви

Члан 3.

- (1) Поред прописаних општих стандарда за успостављање и примјену система ефикасног управљања ризицима, банка је дужна испунити минималне захтјеве за управљање ризиком ликвидности, који су детаљније прописани одредбама овог члана и чл. 4–16. ове одлуке.
- (2) Захтјеви из става 1. овог члана односе се на обавезу банке да успостави примјерене стратегије, политике, процедуре, процесе и системе за идентификацију, мјерење и праћење ризика ликвидности, те управљање тим ризиком током одговарајућег периода, укључујући и управљање на дневној, односно унутардневnoj основи, како би се обезбиједило да банка одржава одговарајући ниво и структуру заштитног слоја ликвидности и стабилних извора финансирања.
- (3) Захтјеви из ст. 1. и 2. овог члана, које је банка дужна успоставити и проводити, сматрају се примјереним ако испуњавају следеће услове:
  - 1) сразмјерни су сложености и обиму пословања банке, ризичном профилу банке и утврђеној склоности банке ка преузимању ризика,
  - 2) обезбјеђују континуирано и свеобухватно управљање ризиком ликвидности током одговарајућег периода, укључујући и управљање ликвидношћу на дневној, односно унутардневnoj основи,
  - 3) обезбјеђују одржавање одговарајућег нивоа заштите ликвидности,
  - 4) прилагођени су пословним линијама, валутама, пословној мрежи банке, клијентима банке и др. и
  - 5) на адекватан начин укључују механизам расподеле при интерном одређивању цијена производа, односно услуга банке.
- (4) Банка је дужна одредити толеранцију изложености ризику ликвидности у облику нивоа изложености ризику ликвидности који је спремна преузети и који мора омогућити да банка управља својом ликвидношћу у уобичајеним околностима, тако да је у стању поднијети и стресни период. О утврђеној толеранцији изложености ризику ликвидности потребно је благовремено обавијестити све релевантне пословне линије у банци, обезбјеђујући доступност овог обавјештења запосленима који су укључени у процес преузимања, односно управљања ризиком ликвидности у банци.
- (5) Узимајући у обзир врсту, обим и сложеност пословања, те циљеве утврђене стратегијом пословања, банка је дужна одредити ризични профил везан за ризик ликвидности, како би се обезбиједило стабилно пословање банке, односно одговарајући и ефикасан процес управљања ризицима, као саставни дио свеобухватног, поузданог и ефикасног система управљања банком.

Правила за управљање ризиком ликвидности

Члан 4.

Надзорни одбор и управа банке у складу са законом прописаним надлежностима дужни су успоставити и проводити примјерен и ефикасан систем управљања ризиком ликвидности, који обухвата минимално следеће:

- 1) поступање у складу са прописаним захтјевима за управљање ризиком ликвидности,
- 2) усклађеност са дефинисаном склоношћу банке ка преузимању ризика, укључујући и толеранцију изложености ризику,
- 3) обезбјеђење диверзификованости структуре финансирања и приступа изворима финансирања,
- 4) мјерење и праћење концентрације депозита и других извора финансирања,
- 5) праћење претпоставки о понашању имовине, обавеза и ванбилансних ставки, као и претпоставки о осталим релевантним факторима и околностима значајним за обезбјеђење њихове примјерености активностима банке и тржишним околностима,
- 6) процедуре за поступање банке у случајевима неповољних резултата тестирања отпорности на стрес, које укључују конкретне мјере и активности управе банке, вишег руководства, функција и запослених који су задужени за управљање ризиком ликвидности у банци,
- 7) разматрање различитих могућности, односно инструмената ублажавања ризика ликвидности, укључујући успостављање одговарајућих лимита и заштитних слојева ликвидности, како би банка могла издржати велики број различитих стресних догађаја,
- 8) успостављање примјереног механизма расподеле и
- 9) успостављање примјереног процеса одлучивања о ликвидности банке.

Стратегије, политике, процеси и системи за управљање ризиком ликвидности банке

Члан 5.

- (1) Стратегија управљања ризиком ликвидности треба да буде усклађена са прописаним регулаторним захтјевима, те свеобухватном стратегијом преузимања и управљања ризицима у банци и треба минимално обухватити дефинисање циљева и принципа у преузимању ризика ликвидности и управљања истим.
- (2) Политике, процедуре и остали интерни акти банке за управљање ризиком ликвидности, поред прописаних захтјева за управљање ризицима, морају минимално обухватити и следеће:
  - 1) одржавање прописаних показатеља ликвидности банке,
  - 2) структуру имовине и обавеза, као и претпоставке о ликвидности и утрживости имовине банке,
  - 3) идентификовање извора ризика ликвидности, укључујући и ризике ликвидности који могу произаћи из нових производа, финансијских инструмената, односно нових пословних активности банке,
  - 4) систем извјештавања о ризику ликвидности,
  - 5) поступке у пословању са страним валутама, укључујући и праћење валутне структуре имовине и обавеза и појединачно праћење валута које имају значајан утицај на укупну ликвидност банке, те анализу међусобне конвертибилности страних валута,
  - 6) мјерење и праћење нето новчаних токова, укључујући и унутардневно управљање ликвидношћу банке, као и пројекцију новчаних прилива и одлива,
  - 7) диверзификацију и стабилност извора финансирања, те приступ тржишту новца,
  - 8) планове ликвидности, укључујући и планове извора финансирања,
  - 9) тестирање отпорности на стрес и анализу различитих сценарија,
  - 10) планове поступања банке за непредвиђене случајеве поремећаја ликвидности,

- 11) информациону подршку за континуирано и ефикасно управљање ризиком ликвидности,
  - 12) гдје је то примјењиво, управљање ликвидношћу унутар банкарске групе и
  - 13) друге елементе релевантне за процес управљања ризиком ликвидности.
- (3) Банка је дужна да узме у обзир и ограничења у међународном трансферу вишкова ликвидних средстава, ако она постоје, односно прекогранично управљање ликвидношћу, гдје је примјењиво.
- (4) Банка је дужна идентификовати и пратити професионалне учеснике на новчаном тржишту при управљању ризиком ликвидности, те их на одговарајући начин укључивати у извјештаје о ликвидности, гдје је примјењиво.
- (5) У складу са ставом 4. овог члана, банка је дужна интерним актима детаљно дефинисати критеријуме на основу којих ће вршити идентификацију других правних лица која су професионални учесници на новчаном тржишту, гдје је примјењиво.
- (6) Поред претходно наведених аката, банка је дужна испунити захтјеве везане за план опоравка ликвидности у складу са чланом 16. ове одлуке.

Надлежности и одговорности надзорног одбора банке у управљању ризиком ликвидности

Члан 6.

У управљању ризиком ликвидности надзорни одбор банке одговоран је за успостављање система управљања ризиком ликвидности, односно дужан је:

- 1) усвојити примјерену стратегију и политике за управљање ризиком ликвидности и обезбиједити услове за њихово ефикасно провођење у банци,
- 2) обезбиједити независан преглед и оцјену стратегије, политика, процедура, поступака и система за управљање ризиком ликвидности у банци од стране интерне и спољне ревизије,
- 3) обезбиједити редовну анализу усклађености стратегије, политика, процедура и поступака за управљање ризиком ликвидности са прописима и захтјевима Агенције и других надзорних тијела, стратегијом преузимања и управљања ризицима, промјенама у интерном и екстерном окружењу и у складу са резултатима анализе, те обезбиједити њихово ревидирање (најмање једанпут годишње, а по потреби и чешће),
- 4) успоставити организациону структуру, утврдити послове и обим одговорности управе банке и вишег руководства, функција и запослених који су задужени за управљање ризиком ликвидности у банци и за рад истих,
- 5) обезбиједити услове за успостављање ефикасног система контроле и управљања ризиком ликвидности,
- 6) донијети одлуку о начину утврђивања и ревидирања лимита у управљању ризиком ликвидности,
- 7) прописати садржај и учесталост извјештавања о ризику ликвидности, те обезбиједити свеобухватан и поуздан систем извјештавања о ликвидности,
- 8) одобрити планове поступања банке у случајевима поремећаја ликвидности, односно планове опоравка ликвидности банке које предлаже управа банке и
- 9) надзирати провођење обавеза управе банке у управљању ризиком ликвидности.

Надлежности и одговорности управе банке у управљању ризиком ликвидности

Члан 7.

- (1) Управа банке, поред испуњења прописаних захтјева за управљање ризицима у банкама, дужна је и одговорна за:
- 1) предлагање надзорном одбору примјерене стратегије и политика за управљање ризиком ликвидности, те усвајање процедура и поступака за управљање ризиком ликвидности,
  - 2) провођење усвојене стратегије, политика, процедура и поступака за управљање ризиком

- ликвидности,
- 3) провођење усвојене организационе структуре, утврђивање послова и обима одговорности вишег руководства, функција и запослених који су задужени за управљање ризиком ликвидности у банци и за рад истих,
  - 4) припрему редовне анализе са приједлозима за ревидирање стратегије, политика, процедура и поступака за управљање ризиком ликвидности (минимално годишње, а у случају потребе и чешће),
  - 5) испуњавање прописаних захтјева у управљању ликвидношћу и дневних и унутардневних обавеза банке, као и издржавање стресних периода тако што се одржавају одговарајуће додатне резерве ликвидности у виду заштитних слојева ликвидности,
  - 6) правовременост, поузданост и употребљивост извјештаја о ризику ликвидности,
  - 7) адекватност и ефикасност унутрашњих контрола уграђених у систем управљања ликвидношћу и ризиком ликвидности,
  - 8) поступање по одобреном плану за непредвиђене случајеве поремећаја ликвидности и плану опоравка ликвидности банке и њихово ревидирање (минимално годишње, а по потреби и чешће) те, у складу са тим, прилагођавање интерних политика, процедура и поступака у управљању ризиком ликвидности у банци,
  - 9) праћење поступања по утврђеним лимитима за управљање ризиком ликвидности у складу са дефинисаном толеранцијом изложености ризику ликвидности, као и лимитима за ауторизацију новчаних токова изнад одређених износа те, по потреби, предлагање њиховог ревидирања,
  - 10) успостављање примјереног система извјештавања у случајевима прекорачења лимита ликвидности и поступака у случајевима прекорачења, прецизно утврђујући одговорности вишег руководства, функција и запослених у том систему и
  - 11) успостављање и ревидирање механизма расподјеле (минимално једном годишње, а по потреби и чешће).
- (2) Поред обавеза и одговорности из става 1. овог члана, управа банке дужна је без одгађања обавијестити, у писаном облику, надзорни одбор банке и Агенцију уколико је угрожено испуњавање захтјева за ликвидносну покривеност и нето стабилне изворе финансирања или других захтјева везаних за ликвидност банке и доставити план мјера за успостављање поновне усклађености са прописаним захтјевима везаним за ликвидносне захтјеве.
  - (3) До поновног успостављања прописаног захтјева за ликвидносну покривеност и стабилних извора финансирања банка је дужна свакодневно, до краја радног дана, извјештавати о прописаном захтјеву за ликвидносну покривеност или стабилним изворима финансирања, осим ако Агенција одобри мање учестало извјештавање и дужи рок за достављање извјештаја о тим захтјевима.

Надлежности и одговорности контролних функција у управљању ризиком ликвидности

Члан 8.

- (1) Полазећи од укључености контролних функција у процес управљања ризицима, у складу са прописаним захтјевима за управљање ризицима у банкама, уколико особе задужене за рад контролних функција у банци током обављања послова из своје надлежности утврде кршење прописа или правила о управљању ризиком ликвидности или повећаног ризика због којег је, или може бити, угрожена ликвидност банке, дужни су о томе без одлагања (одмах) обавијестити управу банке, надзорни одбор банке, Агенцију и остале надлежне институције.
- (2) Програмом и планом рада функције интерне ревизије потребно је обухватити оцјену адекватности утврђивања компонената LCR-а из члана 20. ове одлуке и NSFR-а из члана 50. ове одлуке. При томе, приликом оцјене компонената LCR-а потребно је посебно обухватити провјеру критеријума класификовања депозита и примјене одговарајућих стопа одлива за потребе израчунавања LCR-а, најмање на годишњој основи.

Праћење и извјештавање о ризику ликвидности

Члан 9.

- (1) Поред прописаног надзорног извјештавања о ликвидности, банка је дужна, осим прописаних захтјева за управљање ризицима у банкама, у систем интерног извјештавања о ризицима укључити минимално сљедеће:
  - 1) праћење позиције ликвидности у извјештајној валути, осталим значајним валутама и осталим валутама у зависности од валутне структуре имовине и обавеза банке,
  - 2) праћење резултата тестирања отпорности на стрес и
  - 3) мјерење/процјену и праћење нето новчаних токова.
- (2) Праћење и извјештавање о ризику ликвидности банка је дужна успоставити на унутардневну, дневну, седмичну, десетодневну, мјесечну, кварталну, полугодишњу и годишњу основи, и оно треба бити усклађено са прописаним регулаторним захтјевима везаним за надзорно извјештавање, а за дуже периоде у складу са утврђеним интерним актима банке, у зависности од природе, обима и сложености пословних активности банке, обима новчаних токова и других релевантних фактора који утичу на ризик ликвидности банке.
- (3) Обавезе банке везане за надзорно извјештавање о ликвидности у складу са одредбама ове одлуке прописане су посебним подзаконским прописима Агенције.
- (4) Поред надзорних извјештаја о ликвидности из става 3. овог члана, банке су дужне по захтјевима Агенције доставити и све информације о ликвидности банке за потребе надзора из надлежности Агенције и других институција, у складу с прописима којима је регулисана област платног промета, осигурања депозита, монетарне политике, системског ризика и других питања која могу утицати на ликвидност банке.

Мјерење/процјена и праћење нето новчаних токова

Члан 10.

- (1) Банка је дужна успоставити адекватан и ефикасан систем мјерења/процјене свих текућих и будућих новчаних токова (новчаних прилива и новчаних одлива), укључујући процјену новчаних средстава потребних за ванбилансне ставке, при чему мора да узме у обзир минимално сљедеће:
  - 1) уобичајене стандарде за клиринг и намирење, те временски оквир који се примјењује при одређивању новчаних токова за одређене датуме,
  - 2) редовно преиспитивање и сагледавање узајамног дјеловања ризика финансирања ликвидности и ризика тржишне ликвидности, као и ефекат међусобног дјеловања ризика ликвидности и осталих ризика којима је банка изложена, као што су: кредитни, каматни, оперативни, репутациони и стратешки ризик, ризик прекомјерне финансијске полуге и други ризици,
  - 3) управљање ризиком ликвидности током одговарајућих периода, укључујући и унутардневно, како би се обезбиједило одржавање одговарајућег нивоа резерви ликвидности, односно заштитних слојева ликвидности,
  - 4) промјене у унутардневним потребама банке за ликвидним средствима и начинима финансирања, краткорочним и средњорочним потребама за ликвидним средствима и начинима финансирања, те дугорочним (структуралним) потребама за ликвидним средствима и начинима финансирања, водећи рачуна и о потенцијалним слабостима које су повезане са различитим догађајима, активностима банке и њеном стратегијом за управљање ризиком ликвидности,
  - 5) редовну провјеру тачности улазних података који се користе приликом израчунавања показатеља ликвидности, односно поузданости информација, који се користе у систему управљања ризиком ликвидности,
  - 6) активно управљање инструментима обезбјеђења потраживања банке, раздвајање заложене имовине од неоптерећене/слободне имовине банке, праћење висине расположивих инструмената обезбјеђења потраживања, праћење прихватљивости тих

инструмената ради њиховог правовременог коришћења, посебно у ванредним ситуацијама, и

- 7) правна, регулаторна, оперативна и друга ограничења у преносу ликвидне и неоптерећене имовине између субјеката унутар и изван ЕЕА, БиХ и др.
- (2) Заштитни слојеви ликвидности посебно укључују одржавање довољно ликвидних средстава у облику резервне, висококвалитетне, незаложене ликвидне имовине која је банци доступна у сваком тренутку, те служи за обезбјеђење у случајевима различитих стресних догађаја (различитог интензитета и трајања), укључујући губитак или смањење неосигураних и уобичајено доступних извора средстава. За кориштење наведених средстава не смије бити никаквих правних, регулаторних, оперативних или других препрека.

Извори финансирања и доступност тржишта

Члан 11.

- (1) Банка је дужна успоставити методологију за утврђивање, мјерење и праћење позиција финансирања, те управљање њима, која обухвата текуће и будуће материјално значајне новчане токове који произилазе из имовине, обавеза и ванбилансних ставки банке, укључујући и потенцијалне обавезе, те могући утицај репутационог ризика.
- (2) У оквиру управљања ризиком ликвидности банка је дужна обезбиједити приступ средствима финансирања из различитих извора на финансијском тржишту и управљати доступним тржишним изворима ликвидности, при чему политиком ликвидности треба да обухвати најмање сљедеће:
  - 1) профил извора финансирања и њихову пројекцију, како би се обезбиједила усклађеност доспијећа у дугорочним оквирима с обзиром на пословни модел, стратегију и толеранцију ризика,
  - 2) процедуре којима се континуирано обезбјеђује активно управљање тржишним изворима средстава,
  - 3) процедуре за успостављање и одржавање сарадње са даваоцима извора средстава, укључујући праћење учесталости искориштавања доступних извора средстава,
  - 4) процјену приступа финансијским тржиштима и доступних средстава у нормалним и стресним условима,
  - 5) процјену стабилности извора финансирања, те ризике који утичу на његову стабилност,
  - 6) праћење концентрације извора финансирања с обзиром на процјену ликвидности појединих инструмената, географских локација и пружалаца извора средстава и
  - 7) идентификацију и процедуре употребе алтернативних извора финансирања.

План ликвидности и план извора финансирања

Члан 12.

- (1) У складу са стратегијом управљања ризиком ликвидности и прописаним минималним захтјевима из члана 5. став 2. ове одлуке, банка је дужна донијети и адекватно проводити план ликвидности. План ликвидности укључује и план извора финансирања.
- (2) Са циљем адекватног управљања ризиком извора финансирања, банка је дужна успоставити планове извора финансирања који су усклађени са стратегијом пословања банке и редовним пословним плановима, а који треба да обухвате сљедеће основне елементе процјене:
  - 1) примјерности извора финансирања у односу на пословни модел банке, стратегију пословања и толеранцију изложености ризику,
  - 2) стабилности, односно одрживости извора финансирања у смислу идентификовања фактора који могу утицати на одрживост извора финансирања (нпр. структурална неусклађеност имовине и обавеза, концентрације у изворима, тржишна zasiћеност и сл.),
  - 3) доступности тржишта у смислу фактора који утичу или могу утицати на будућу недоступност извора финансирања на тржишту,

- 4) очекиваних промјена у ризику извора финансирања, заснованих на плану извора финансирања,
  - 5) ослањања на јавне изворе средстава,
  - 6) утицаја планова извора финансирања на кредитирање реалног сектора и
  - 7) одрживости у случајевима појаве нових производа или иновативних инструмената и друге релевантне елементе процјене.
- (3) Банка је дужна обезбиједити редовно ревидирање и, по потреби, усклађивање плана ликвидности, укључујући и план извора финансирања, у смислу провјере да ли су:
- 1) одрживи и одговарајући за ризични профил банке и подржавају ли пословне планове и активности банке,
  - 2) усклађени са стратегијом преузимања ризика и толеранцијом изложености ризику ликвидности,
  - 3) документовани и пренесени одговарајућим лицима укљученим у реализацију планова и
  - 4) адекватно праћени, у смислу правовремене идентификације одступања од планова и предузимања одговарајућих мјера за остварење планираних вриједности/величина.
- (4) Извјештавање о плановима извора финансирања из става 1. овог члана, које представља саставни дио надзорног поступка провјере и процјене ризика ликвидности, прописује се посебним подзаконским прописом Агенције.

Тестирање отпорности на стрес

Члан 13.

- (1) У политикама управљања ризиком ликвидности, полазећи од прописаних захтјева за управљање ризицима у банкама, банка је дужна дефинисати провођење тестирања отпорности на стрес, минимално на сљедећи начин:
- 1) прописати и успоставити поступке за провођење и анализу различитих тестирања отпорности на стрес, те учесталост њиховог провођења (најмање једном годишње за потребе ИСААР-а и ПЛААР-а), узимајући у обзир сценарије, односно факторе специфичне за банку (интерне), тржишне факторе (екстерне) и комбиноване алтернативне сценарије,
  - 2) прописати провођење тестирања ликвидности, у зависности од околности и њиховог интензитета ако су неповољне: од уобичајених (предвидивих или нормалних) до неуобичајених (екстремних) околности,
  - 3) прописати провођење тестирања за краће и дуже периоде стресних околности,
  - 4) омогућити надзорном одбору, управи банке, вишем руководству, функцији или задуженом запосленом лицу у банци приступ анализи резултата тестирања отпорности на стрес,
  - 5) прописати процедуре и поступке које би требало предузети у случајевима одређених неповољних резултата тестирања отпорности на стрес,
  - 6) утврдити распоред тестирања отпорности на стрес при планирању за наредну годину, те обезбиједити извјештавање управе и надзорног одбора банке о резултатима планираних испитивања на годишњем нивоу и
  - 7) предвидјети алтернативне сценарије за позиције ликвидности и инструменте за смањење ризика ликвидности, те најмање једном годишње преиспитати претпоставке на којима се заснивају одлуке о изворима финансирања. Ти алтернативни сценарији посебно се односе на ванбилансне ставке и остале потенцијалне обавезе.
- (2) Приликом провођења тестирања отпорности на стрес банка је дужна узети у обзир:
- 1) изворе финансирања код којих је уговорена могућност пријевременог повлачења,
  - 2) све позиције код којих постоји могућност додатних захтјева за надокнаду (енгл. *margin calls*), израчунавајући њихов утицај на ликвидност,
  - 3) међусобну замјењивост и ликвидност различитих конвертибилних валута, те њихову

доступност на девизним тржиштима и

- 4) друге релевантне факторе утицаја на ликвидност банке.
- (3) Резултати тестирања отпорности на стрес представљају основу за предузимање корективних мјера или активности управе банке за ублажавање изложености банке ризику ликвидности, обезбјеђење заштитних слојева ликвидности и прилагођавање профила ризика ликвидности банке њеној толеранцији на ризик.
- (4) Банка је дужна користити резултате тестирања отпорности на стрес, а посебно алтернативне сценарије из става 1. тачка 7. овога члана у прилагођавању стратегије управљања ризиком ликвидности, доношењу политика, одређивању лимита, заузимању позиција и при доношењу ефикасних планова поступања за непредвиђене случајеве поремећаја ликвидности и планова опоравка ликвидности банке.

План за ликвидност за непредвиђене случајеве

Члан 14.

- (1) Банка је дужна сачинити план за ликвидност за непредвиђене случајеве поремећаја ликвидности, који је саставни дио политике за управљање ризиком ликвидности.
- (2) План поступања из става 1. овог члана мора минимално обухватити сљедеће елементе:
  - 1) индикаторе раног упозорења, који указују на могуће наступање кризе, те запослене одговорне за праћење и извјештавање о наведеним индикаторима (нпр. о прекорачењу интерних лимита, смањењу депозита, паду цијена акција, већем трошку финансирања у односу на друге банке, промјени рејтинга банке, потешкоћама у прикупљању средстава на новчаном тржишту, погоршању квалитета активе или профитабилности банке и сл.),
  - 2) дужности и одговорности појединих лица у случајевима недостатка ликвидности банке (нпр. задужених за односе са клијентима, јавношћу, кључним тржишним учесницима, акционарима, Агенцијом, Централном банком БиХ и др.),
  - 3) процедуре за правовремено и релевантно информисање надзорног одбора, управе и вишег руководства банке за потребе одлучивања о поступању у случајевима поремећаја ликвидности,
  - 4) процедуре и поступке за прибављање мањкова текућих средстава и временски оквир у којем је потребно предузети поједине активности (нпр. продаја имовине, успостављање нових линија финансирања и др.) у нормалним и стресним околностима,
  - 5) идентификацију, величину и поузданост свих извора финансирања са назначеним редослиједом кориштења у различитим стресним околностима и
  - 6) околности које доводе до примјене мјера из овог плана и њиховог провођења, те податке о запосленима у банци одговорним за провођење мјера из овог плана.
- (3) Обавезе банке везане за план из става 1. овог члана укључују и обавезу припремања посебних извјештаја за потребе интерног извјештавања, као и обавјештавања Агенције и других надлежних институција о узроцима настанка непредвиђених случајева и планираним активностима за њихово отклањање, те обавезу тестирања тог плана најмање једном годишње и, у складу са резултатима извршеног стрес тестирања, по потреби његову измјену од стране надлежног органа банке.

Механизам расподеле

Члан 15.

- (1) Банка је дужна механизам расподеле ускладити са успостављеним системом управљања ризиком ликвидности и дефинисаном толеранцијом изложености банке ризику ликвидности.
- (2) Банка је дужна користити механизам расподеле у процесу одлучивања, односно приликом интерног одређивања цијене производа.
- (3) У механизам расподеле минимално се укључује сљедеће:
  - 1) утицај тренутних тржишних услова, односно директних трошкова извора финансирања

- (нпр. тржишни трошак прибављања средстава, базна крива приноса), укључујући и остале директне трошкове финансирања (нпр. разлика између куповне и продајне цијене трансакција, цијена трансакције, трошак физичког трансфера готовине и сл.),
- 2) ситуацију у којој се налази сама банка (нпр. кредитни квалитет, доступност извора финансирања и сл.),
  - 3) различите карактеристике понашања појединих производа с аспекта ликвидности (нпр. трошак опције пријевременог разрочења, производи доступни путем интернет банкарства или производи са нередовним новчаним током),
  - 4) индиректне трошкове извора финансирања (нпр. трошак ликвидносне неусклађености, трошак резерве ликвидности, трошак додатног колатерала и сл.) и
  - 5) повезаност методологије утврђивања интерних трансферних цијена (енгл. *Internal Transfer Price*, ИТР) са ликвидносним трансферним цијенама (енгл. *Liquidity Transfer Price*, ЛТП).
- (4) Управа банке дужна је обезбиједити да се механизам расподеле:
- 1) редовно ажурира, узимајући у обзир утицај фактора из става 3. овог члана,
  - 2) редовно контролише и прати, што представља задужење независне организационе јединице у банци (нпр. задужена организациона јединица за управљање ризицима и сл.) и
  - 3) учини доступним свим одговарајућим организационим јединицама које треба да се у потпуности упознају са механизмом расподеле, те да га активно и примјерено употребљавају.

План опоравка ликвидности

Члан 16.

- (1) Банка је дужна имати успостављене планове опоравка ликвидности, у којима су наведене одговарајуће стратегије и конкретне мјере за побољшање ликвидности у случајевима њеног значајног погоршања, односно рјешавања могућег мањка ликвидности, које је дужна сачинити, одржавати, најмање једном годишње тестирати и ажурирати сагласно принципу пропорционалности (у складу са величином, пословним моделом, повезаношћу са другим банкама и финансијским институцијама, односно финансијским системом у цјелини, могућим утицајем на финансијска тржишта, условима финансирања и сл.).
- (2) План опоравка ликвидности из става 1. овог члана саставни је дио свеукупног плана опоравка банке, који је банка дужна сачинити у складу са законским прописима и подзаконским актима који регулишу садржај, начин и рокове достављања планова опоравка.
- (3) План опоравка ликвидности из става 1. овог члана обавезно укључује показатеље могуће рањивости, слабости или угрожености пословања банке у сегменту ликвидности, а као саставни дио мјера за побољшање финансијског положаја банке за ситуације озбиљног финансијског поремећаја.

3. Минимални квантитативни захтјеви везани за коефицијенте ликвидности и извјештавање Агенције о ликвидности

3.1. Коефицијент покрића ликвидности (LCR)

Коефицијент покрића ликвидности

Члан 17.

- (1) Са циљем обезбјеђења краткорочне отпорности банке на ризик ликвидности, банка је дужна обезбиједити одговарајући ниво заштитног слоја ликвидности, како би задовољила потребе за ликвидношћу за сценариј стреса ликвидности од 30 календарских дана.
- (2) У сврху поступања у складу са ставом 1. овог члана, банка је дужна обезбиједити минимални LCR, који представља однос између нивоа заштитног слоја ликвидности и укупних нето ликвидносних одлива током периода стреса у трајању од 30 календарских дана, при чему је дужна континуирано одржавати LCR у износу од најмање 100% у складу са сљедећом формулом:

$$\frac{\text{Заштитни слој ликвидности}}{\text{укупни 30-дневни нето ликвидносни одливи}} \geq 100\% \\ \text{(наредних 30 календарских дана)}$$

Примјена коефицијента покрића ликвидности

Члан 18.

- (1) У праћењу и контроли ризика ликвидности банка је дужна континуирано рачунати, пратити и одржавати LCR за све валуте изражено у извјештајној валути, те рачунати и пратити LCR за сваку значајну валуту.
- (2) Банка је дужна на мјесечној основи извјештавати Агенцију о LCR-у у јединственом извјештајном обрасцу који укључује све валуте изражено у извјештајној валути и одвојено за сваку значајну валуту, при чему Агенција може захтијевати и учесталије извјештавање у случају потребе или кризних ситуација.
- (3) Уколико у стресним условима из члана 32. Одлуке дође до пада LCR-а испод 100% или се очекује његов пад испод 100%, банка мора без одлагања обавијестити Агенцију о томе, наводећи разлоге због којих не може испунити прописани LCR, а Агенција може предузети одговарајуће мјере надзора те, након разматрања достављеног плана за усклађивање са минималним захтјевом, утврђује рокове за успостављање поновне усклађености са прописаним захтјевима.
- (4) Агенција може одредити банци додатне ликвидносне захтјеве у складу са чланом 75. ове одлуке.
- (5) Начин извјештавања о LCR-у прописује се посебним подзаконским прописом Агенције.

Праћење коефицијента покрића ликвидности према свакој значајној валути

Члан 19.

- (1) Како би се боље обухватиле потенцијалне девизне неусклађености, банка треба да прати и извјештава о LCR-у и у свим појединачно значајним валутама, како би предуприједила потенцијалне проблеме који би се могли појавити у вези са девизном неусклађеношћу у периоду стреса, при чему се износ укупних нето ликвидних одлива исказује без ефеката заштите од ризика промјене курса (девизни ризик).
- (2) У смислу става 1. овог члана, банка користи LCR према свакој значајној валути како би континуирано пратила потенцијалне проблеме са девизном неусклађеношћу, који би се могли појавити у периоду стреса.
- (3) Иако испуњење LCR-а у свакој значајној валути не представља прописани минимални стандард, Агенција може утврдити минималне прагове за LCR у значајној валути, полазећи од специфичности локалног тржишта и пословања банке, односно способности банке да на тржиштима девиза прикупи средства или пренесе вишак ликвидности из једне у другу валуту, а у складу са законским прописима који регулишу ову област.

Компоненте коефицијента покрића ликвидности

Члан 20.

- (1) Израчунавање LCR-а из члана 17. ове одлуке засновано је на утврђивању сљедећих компонента:
  - 1) заштитног слоја ликвидности и
  - 2) укупних нето ликвидносних одлива, који се израчунавају у складу са утврђеним параметрима сценарија у наредних 30 календарских дана.
- (2) Банка је дужна успоставити и одржавати адекватан систем за утврђивање компонента LCR-а из става 1. овог члана.

- (3) Оцјену адекватности успостављеног система из става 2. овог члана врши интерна и спољна ревизија.

3.1.1. Заштитни слој ликвидности

Услови за укључивање ликвидне имовине у заштитни слој ликвидности

Члан 21.

- (1) Да би могла бити укључена у заштитни слој ликвидности, ликвидна имовина мора испуњавати све наведене захтјеве:
- 1) опште захтјеве из члана 22. ове одлуке,
  - 2) оперативне захтјеве из члана 23. ове одлуке и
  - 3) критеријуме прихватљивости за класификацију имовине као ликвидне имовине првог или другог нивоа дефинисане у чл. 25, 26. и 27. ове одлуке.
- (2) Банка је дужна континуирано пратити испуњеност услова из става 1. овог члана, те обезбиједити документованост тог поступка.
- (3) Банка не може укључити одређену ставку ликвидне имовине у заштитни слој ликвидности уколико је исту ставку укључила као прилив приликом израчунавања нето ликвидносних одлива.

Општи захтјеви за признавање ликвидне имовине у заштитни слој ликвидности

Члан 22.

- (1) Да би ликвидна имовина била призната у заштитни слој ликвидности, треба испуњавати сљедеће опште захтјеве:
- 1) имовина је власништво, право или удио који држи банка и неоптерећена је,
  - 2) имовину не смије издати сама банка, њено матично друштво (осим ако је ријеч о субјекту јавног сектора који није банка), њено подређено друштво или друго подређено друштво њеног матичног друштва или друго лице у посебном односу са банком,
  - 3) имовину не смије издати финансијски клијент,
  - 4) вриједност те имовине мора бити могуће одредити на основу широко распрострањених и лако доступних тржишних цијена (тржишна вриједност или, у недостатку тржишно заснованих цијена, лако утврдива вриједност, коју је могуће једноставно израчунати на основу јавно доступних информација) и
  - 5) имовина је уврштена на признатој берзи, утржива је директном продајом на активном тржишту или једноставном репо трансакцијом на општеприхваћеном репо тржишту, при чему се ти критеријуми процјењују за свако тржиште. Имовина уврштена за трговање на организованом мјесту трговања које није призната берза у држави чланици ЕУ, или у БиХ или трећој земљи, сматра се ликвидном само ако се на том мјесту трговања обезбјеђује активно и значајно тржиште за директну продају имовине.
- (2) У смислу става 1. тачка 5. овог члана, банка узима у обзир сљедеће минималне критеријуме како би процијенила обезбјеђује ли се на мјесту трговања активно и значајно тржиште:
- 1) историјске податке о ширини и дубини тржишта који доказују мале разлике између тражене и понуђене цијене, велики обим трговања и велики и разноврстан број учесника на тржишту и
  - 2) постојање снажне тржишне инфраструктуре.
- (3) Захтјеви из става 1. т. 4. и 5. и става 2. овог члана не примјењују се на:
- 1) новчанице и кованице, које су укључене у ликвидну имовину нивоа 1 у складу са чланом 25. ове одлуке, и
  - 2) изложености према централним банкама, које су укључене у ликвидну имовину нивоа

1 и нивоа 2а у складу са чл. 25. и 26. ове одлуке.

Оперативни захтјеви

Члан 23.

- (1) Банка је дужна имати успостављене политике и ограничења како би се обезбиједило да позиције ликвидне имовине које укључује у заштитни слој ликвидности у сваком тренутку остану адекватно диверзификоване. У ту сврху банка узима у обзир обим диверзификације између разних категорија ликвидне имовине и унутар исте категорије ликвидне имовине нивоа 1 и нивоа 2, те остале релевантне факторе диверзификације, као што су: врста издаваоца, врсте других уговорних страна или географске локације тих издавалаца и других уговорних страна.

Диверзификација није потребна за сљедећу ликвидну имовину нивоа 1:

- 1) готовину (новчанице и кованице),
  - 2) изложености према централним банкама из члана 25. став 1. т. 2. и 4. ове одлуке,
  - 3) потраживања од мултилатералне развојне банке или међународне организације из члана 25. став 1. тачка 6. ове одлуке,
  - 4) изложености према Савјету министара и Влади Републике Српске, Влади Федерације БиХ и Влади Брчко Дистрикта БиХ и субјектима јавног сектора из БиХ из члана 25. став 1. тачка 3. подт. 1, 4. и 6. ове одлуке и
  - 5) изложености према централним владама, регионалним владама и локалним властима, те субјектима јавног сектора из држава чланица ЕУ или трећих земаља из члана 25. став 1. тачка 3. подт. 3. и 5. и тачка 4. истог става у њиховим домаћим валутама, под условом да банка држи ту имовину за покривање нето ликвидносних одлива у периоду стреса у валути те државе чланице или треће земље.
- (2) Банка је дужна имати директан приступ својој ликвидној имовини и бити у могућности уновчити је у сваком тренутку током периода стреса у трајању од 30 календарских дана у оквиру директне продаје или репо уговора на општеприхваћеним репо тржиштима. Ликвидна имовина сматра се директно доступном банци ако не постоје правне или практичне препреке да банка правовремено уновчи такву имовину.
- Имовина која се држи у било којој земљи гдје постоје ограничења у вези са њеном слободном преносивошћу сматра се директно доступном само ако банка користи ту имовину за покривање ликвидносних одлива у тој земљи.
- Имовина која се држи у неконвертибилној валути сматра се директно доступном само ако банка користи ту имовину за покривање ликвидносних одлива у тој валути.
- (3) Банка је дужна обезбиједити да је ликвидна имовина под контролом организационог дијела задуженог за управљање ликвидношћу, а усклађеност са овим захтјевом доказује се Агенцији на један од сљедећих начина:
- 1) стављањем ликвидне имовине у засебан скуп под директним управљањем овог организационог дијела и са искључивом намјером да се употребљава као извор средстава за неподвижне одливе, укључујући и период стреса. При томе је примарно да ли банка може располагати том имовином у року од 30 календарских дана, без обзира на рачуноводствени третман имовине,
  - 2) успостављањем система унутрашњих контрола како би се овом организационом дијелу обезбиједила ефикасна оперативна контрола за уновчавање ликвидне имовине у сваком тренутку током периода стреса у трајању од 30 календарских дана и приступ средствима за неподвижне одливе без директног одступања од постојеће пословне стратегије или стратегије за управљање ризицима. У смислу наведеног, имовина не смије бити укључена у заштитни слој ликвидности у случају када би њеном продајом, без замјене током периода стреса у трајању од 30 календарских дана, дошло до уклањања заштите, што би створило отворену ризичну позицију која прелази интерна ограничења банке и
  - 3) комбинацијом могућности наведених у т. 1. и 2. овог става, под условом да Агенција ту комбинацију сматра прихватљивом.

(4) Банка редовно, а најмање једном годишње, уновчава довољно репрезентативан узорак својих позиција ликвидне имовине у оквиру директне продаје или једноставног репо уговора на општеприхваћеном репо тржишту. У вези са наведеним, банка развија стратегије за располагање узорцима ликвидне имовине, које су одговарајуће за:

- 1) тестирање приступа тржишту за ту имовину и њену употребљивост,
- 2) провјеру ефикасности процеса банке за правовремено уновчавање имовине и
- 3) минимализацију ризика слања негативног сигнала тржишту због уновчавања имовине банке за вријеме периода стреса.

Захтјеви везани за тестирање приступа тржишту и употребљивост не примјењују се на имовину нивоа 1 из члана 25. ове одлуке, осим покривених обвезница изузетно високог квалитета.

(5) Захтјеви везани за директни приступ њеној ликвидној имовини не спречавају банку да се заштити од тржишног ризика повезаног са том ликвидном имовином, уз испуњење сљедећих услова:

- 1) банка је успоставила примјерене интерне механизме у складу са ст. 2. и 3. овог члана како би обезбиједила да та имовина и даље буде директно доступна и под контролом организационог дијела банке за управљање ликвидношћу и
- 2) нето ликвидносни одливи и приливи који би настали у случају пријевременог затварања заштите узети су у обзир код вредновања релевантне имовине у складу са чланом 24. ове одлуке.

(6) Банка обезбјеђује девизну усклађеност своје ликвидне имовине са валутном структуром својих нето ликвидносних одлива. Међутим, Агенција може, према потреби, затражити од банака да ограничи девизну неусклађеност тако да утврде ограничења за удио нето ликвидносних одлива у одређеној валути који се могу покрити током периода стреса држањем ликвидне имовине која није изражена у тој валути. То ограничење примјењује се само на валуту на коју се може примијенити захтјев за одвојено извјештавање за значајне валуте. Приликом одређивања нивоа ограничења девизне неусклађености које се може примијенити Агенција узима у обзир најмање сљедеће:

- 1) способност банке да направи једно од сљедећег:
  1. искористи ликвидну имовину за генерисање ликвидности у валути и подручју у којем настају нето ликвидносни одливи,
  2. замијени валуте и прикупи средства на девизним тржиштима у стресним условима, у периоду стреса у трајању од 30 календарских дана,
  3. пренесе вишак ликвидности из једне валуте у другу и у различите државе и правне субјекте унутар своје групе у стресним условима, у периоду стреса у трајању од 30 календарских дана,
- 2) утицај изненадних, неповољних кретања курса на постојеће неусклађене позиције и ефикасност успостављених девизних заштита, при чему се ограничења девизних неусклађености, у складу са овим ставом, сматрају додатним ликвидносним захтјевом донесеним на основу процјене ризика ликвидности којима је банка изложена или би могла бити изложена у оквируведеног надзорног прегледа и оцјене од стране Агенције.

Вредновање ликвидне имовине

Члан 24.

- (1) За потребе израчунавања LCR-а банка код утврђивања заштитног слоја ликвидности користи тржишну вриједност имовине.
- (2) У смислу става 1. овог члана, тржишна вриједност ликвидне имовине према потреби се умањује корективним факторима који се примјењују у складу са одредбама ове одлуке и у складу са чланом 23. став 5. тачка 2. ове одлуке.

Ликвидна имовина нивоа 1

Члан 25.

- (1) Ликвидна имовина нивоа 1 укључује само имовину која се може сврстати у једну или више сљедећих категорија и која у сваком случају испуњава прописане критеријуме за признавање:
- 1) готовина (новчанице и кованице),
  - 2) сљедеће изложености према централним банкама:
    1. имовина која представља потраживања од Централне банке БиХ, Европске централне банке или централне банке државе чланице ЕУ или за коју исте гарантују,
    2. имовина која представља потраживања од централне банке треће земље или за коју иста гарантује, уколико постоји кредитна процјена признате вањске институције за процјену кредитног рејтинга која се у складу са чланом 69. Одлуке о израчунавању капитала банака распоређује у степен кредитног квалитета 1 (пондер ризика 0% у складу са чланом 50. став 2. Одлуке о израчунавању капитала банака) и
    3. износ изнад обавезне резерве, који банка држи у Централној банци БиХ, а исти се може у сваком тренутку повући у периоду стреса,
  - 3) имовина која представља потраживања од сљедећих субјеката или за коју исти гарантују:
    1. Савјет министара БиХ,
    2. централна влада државе чланице ЕУ,
    3. централна влада треће земље, уколико постоји кредитна процјена признате вањске институције за процјену кредитног рејтинга која се у складу са чланом 69. Одлуке о израчунавању капитала банака распоређује у степен кредитног квалитета 1 (пондер ризика 0% у складу са Одлуком о израчунавању капитала банака),
    4. Влада Републике Српске, Влада Федерације БиХ и Влада Брчко Дистрикта БиХ,
    5. регионалне владе и локалне власти у државама чланицама ЕУ, односно регионалне владе и локалне власти у трећим земљама, под условом да се третирају као изложености према централној влади у складу са чланом 51. Одлуке о израчунавању капитала банака, и
    6. субјекти јавног сектора, под условом да се третирају као изложености према Савјету министара БиХ или Влади Републике Српске, Влади Федерације БиХ и Влади Брчко Дистрикта БиХ, као и према централној влади државе чланице ЕУ или једној од регионалних влада или локалних власти у државама чланицама ЕУ из тачке 5. овог става.
  - 4) имовина која представља потраживања од централне владе или централне банке треће земље или за коју исте гарантују, при чему за ту имовину не постоји кредитна процјена признате вањске институције за процјену кредитног рејтинга која се у складу са чланом 69. Одлуке о израчунавању капитала банака распоређује у степен кредитног квалитета 1, уз напомену да се та имовина може укључити само до висине нето ликвидносних одлива у валути у којој је изражена имовина.
  - 5) имовина коју емитује банка која испуњава најмање један од сљедећа два услова:
    1. банку је основао Савјет министара БиХ, Влада Републике Српске, Влада Федерације БиХ и Влада Брчко Дистрикта БиХ или централна влада државе чланице ЕУ или регионална влада и локалне власти из државе чланице ЕУ која има третман централне владе у складу са Одлуком о израчунавању капитала банака, те као оснивач има законску обавезу штитити економску основу банке и обезбиједити континуитет њеног пословања, а свака изложеност према тој банци третира се као изложеност према оснивачу и
    2. примарни циљ банке јесте одобравање промотивних кредита у циљу јавне политике оснивача наведених у тачки 1. овог става, при чему се ти кредити одобравају под условима који нису примарно конкурентни на тржишту и профитно оријентисани и за најмање 90% кредита које одобрава банка директно или индиректно гарантују оснивачи банке.

- 6) потраживања од мултилатералне развојне банке или међународне организације из члана 53. став 2. или члана 54. Одлуке о израчунавању капитала банака, или потраживања за која наведени субјекти гарантују.
  - 7) изложености у облику покривених обвезница изузетно високог квалитета (уколико емитент није из треће земље), које испуњавају све сљедеће захтјеве:
    1. то су обвезнице које испуњавају захтјеве из члана 63. ст. 4. и 5. Одлуке о израчунавању капитала банака,
    2. изложености према институцијама у скупу за покриће испуњавају услове из члана 63. став 1. тачка 3. Одлуке о израчунавању капитала банака,
    3. банка која улаже у покривене обвезнице и емитент испуњавају услов транспарентности из члана 63. став 6. Одлуке о израчунавању капитала банака,
    4. емисија износи најмање 500 милиона евра (или противвриједност у домаћој валути),
    5. то су покривене обвезнице за које постоји кредитна процјена признате вањске институције за процјену кредитног рејтинга која се у складу са чланом 69. Одлуке о израчунавању капитала банака распоређује у степен кредитног квалитета 1 (пондер ризика 10% у складу са чланом 63. став 4. Одлуке о израчунавању капитала банака) или се пондер ризика од 10% додјељује тим обвезницама у складу са чланом 63. став 5. тачка 1. Одлуке о израчунавању капитала банака и
    6. скуп за покриће у сваком тренутку испуњава захтјев за покриће имовине у износу од најмање 2% више од износа потребног за подмиривање потраживања повезаних са покривеним обвезницама.
  - 8) изложености у облику акција или удјела у инвестиционим фондовима, које се укључују у ликвидну имовину нивоа 1 само ако су испуњени услови дефинисани чланом 28. ове одлуке.
- (2) Приликом утврђивања вриједности ликвидне имовине нивоа 1 за потребе израчунавања LCR-а примјењују се сљедећи корективни фактори:
- 1) на имовину из става 1. т. 1–6. овог члана примјењује се корективни фактор од 0%, односно ликвидна имовина се укључује у пуном износу,
  - 2) на покривене обвезнице изузетно високог квалитета примјењује се корективни фактор од 7%,
  - 3) за акције или удјеле у инвестиционим фондовима корективни фактор се утврђује у зависности од односне имовине у коју фонд улаже, односно у зависности од структуре односне имовине примјењују се сљедећи корективни фактори:
    1. на дио односне имовине фонда који се односи на готовину и изложености према централним банкама из става 1. т. 1. и 2. овог члана примјењује се корективни фактор 0%,
    2. на дио односне имовине фонда који се односи на улагања у ликвидну имовину нивоа 1 из става 1. т. 3–6. овог члана примјењује се корективни фактор 5%,
    3. на дио односне имовине фонда који се односи на улагања у покривене обвезнице изузетно високог квалитета из става 1. тачка 7. овог члана примјењује се корективни фактор 12%.

Ликвидна имовина нивоа 2а

Члан 26.

- (1) Ликвидна имовина нивоа 2а укључује само имовину која се може сврстати у једну или више сљедећих категорија и која у сваком случају испуњава прописане критеријуме за признавање:
  - 1) потраживања од локалних власти или субјеката јавног сектора из БиХ или државе чланице ЕУ или за која исте гарантују, под условом да им је додијељен пондер ризика

- од 20% у складу са чл. 51. и 52. Одлуке о израчунавању капитала банака,
- 2) потраживања од централних влада или централних банака, регионалних влада или локалне власти и субјеката јавног сектора из треће земље или за која исте гарантују, под условом да им је додијељен пондер ризика од 20% у складу са чл. 50–52. Одлуке о израчунавању капитала банака,
  - 3) изложености у облику покривених обвезница високог квалитета (уколико емитент није из треће земље), које испуњавају све сљедеће захтјеве:
    1. то су обвезнице које испуњавају захтјеве из члана 63. ст. 4. и 5. Одлуке о израчунавању капитала банака,
    2. изложености према институцијама у скупу за покриће испуњавају услове из члана 63. став 1. тачка 3. Одлуке о израчунавању капитала банака,
    3. банка која улаже у покривене обвезнице и емитент испуњавају услов транспарентности из члана 63. став 6. Одлуке о израчунавању капитала банака,
    4. емисија износи најмање 250 милиона евра (или противвриједност у домаћој валути),
    5. то су покривене обвезнице за које постоји кредитна процјена признате вањске институције за процјену кредитног рејтинга која се у складу са чланом 69. Одлуке о израчунавању капитала банака распоређује барем у степен кредитног квалитета 2 (највише пондер ризика 20% у складу са чланом 63. став 4. Одлуке о израчунавању капитала банака) или се пондер ризика од 20% додјељује тим обвезницама у складу са чланом 63. став 5. тачка 2. Одлуке о израчунавању капитала банака и
    6. скуп за покриће у сваком тренутку испуњава захтјев за покриће имовине у износу од најмање 7% више од износа потребног за подмиривање потраживања повезаних са покривеним обвезницама. Међутим, за покривене обвезнице за које постоји кредитна процјена признате вањске институције за процјену кредитног рејтинга која се у складу са чланом 69. Одлуке о израчунавању капитала банака распоређује у степен кредитног квалитета 1, које не испуњавају услов минималне величине емисије за покривене обвезнице изузетно високог кредитног квалитета из члана 25. став 1. тачка 7. подтачка 4. ове одлуке, али испуњавају захтјеве за покривене обвезнице високог кредитног квалитета из т. 1–4. овог става, примјењује се минимални захтјев за покриће имовине од 2%,
  - 4) изложености у облику покривених обвезница које издају банке из трећих земаља које су уврштене на списак земаља из Прилога 4. Одлуке о израчунавању капитала банака, уколико те покривене обвезнице испуњавају све сљедеће захтјеве:
    1. покривене обвезнице обезбијеђене су скупом имовине једне или више врста описаних у члану 63. став 1. тачка 2. Одлуке о израчунавању капитала банака,
    2. изложености према институцијама у скупу за покриће испуњавају услове из члана 63. став 1. тачка 3. Одлуке о израчунавању капитала банака,
    3. банка која улаже у покривене обвезнице и емитент испуњавају услов транспарентности из члана 63. став 6. Одлуке о израчунавању капитала банака,
    4. то су покривене обвезнице за које постоји кредитна процјена признате вањске институције за процјену кредитног рејтинга која се у складу са чланом 69. Одлуке о израчунавању капитала банака распоређује у степен кредитног квалитета 1 (највише пондер ризика 10% у складу са чланом 63. став 4. Одлуке о израчунавању капитала банака) или се пондер ризика од 10% додјељује тим обвезницама у складу са чланом 63. став 5. тачка 1. Одлуке о израчунавању капитала банака и
    5. скуп за покриће имовине у сваком тренутку испуњава захтјев за покриће имовине у износу од најмање 7% изнад износа потребног за подмиривање потраживања повезаних са покривеним обвезницама. Међутим, ако емисија покривених обвезница износи 500 милиона евра (или противвриједност у домаћој валути), на њих се примјењује минимални захтјев за покриће имовине у износу од 2%,
  - 5) дужничке хартије од вриједности привредних друштава (уколико емитент није из треће земље) која испуњавају све сљедеће захтјеве:

1. за њих постоји кредитна процјена признате вањске институције за процјену кредитног рејтинга која се у складу са чланом 69. Одлуке о израчунавању капитала банака распоређује барем у степен кредитног квалитета 1 (највише пондер ризика 20% у складу са чланом 58. или 64. Одлуке о израчунавању капитала банака),
  2. емисија хартија од вриједности износи најмање 250 милиона евра (или противвриједност у домаћој валути) и
  3. максимално вријеме доспијећа хартија од вриједности у тренутку издавања износи 10 година,
- б) изложености у облику акција или удјела у инвестиционим фондовима, а које се укључују у ликвидну имовину нивоа 2а само ако су испуњени услови дефинисани чланом 28. ове одлуке.
- (2) Приликом утврђивања вриједности ликвидне имовине нивоа 2а за потребе израчунавања LCR-а примјењују се следећи корективни фактори:
- 1) на имовину из става 1. т. 1–5. овог члана примјењује се корективни фактор од 15%,
  - 2) за акције или удјеле у инвестиционим фондовима корективни фактор се утврђује у зависности од односне имовине у коју фонд улаже, односно на дио односне имовине фонда који се тиче улагања у ликвидну имовину нивоа 2а из става 1. т. 1–5. овог члана примјењује се корективни фактор од 20%.

Ликвидна имовина нивоа 2б

Члан 27.

- (1) Ликвидна имовина нивоа 2б укључује само имовину која се може сврстати у једну или више следећих категорија и која у сваком случају испуњава утврђене критеријуме за признавање:
- 1) дужничке хартије од вриједности привредних друштава која испуњавају све следеће захтјеве:
    1. за њих постоји кредитна процјена признате вањске институције за процјену кредитног рејтинга која се у складу са чланом 69. Одлуке о израчунавању капитала банака распоређује барем у степен кредитног квалитета 3 (највише пондер ризика 100%, у складу са чланом 58. или 64. Одлуке о израчунавању капитала банака),
    2. емисија хартија од вриједности износи најмање 250 милиона евра (или противвриједност у домаћој валути) и
    3. максимално вријеме доспијећа хартија од вриједности у тренутку издавања износи 10 година,
  - 2) акције, под условом да испуњавају све следеће захтјеве:
    1. чине дио главног берзанског индекса у Републици Српској (BLSE), Федерацији БиХ (SASE), држави чланици ЕУ или у трећој земљи, те их је за потребе ове тачке као такве одредило надлежно тијело Републике Српске, Федерације БиХ, државе чланице ЕУ или треће земље,
    2. изражене су у КМ или, ако су изражене у некој другој валути, сматрају се имовином нивоа 2б само до износа за покривање нето ликвидносних одлива у периоду стреса у тој валути и
    3. доказале су се као поуздан извор ликвидности у сваком тренутку, укључујући и период стреса. Сматра се да је захтјев испуњен ако у трајању од 30 календарских дана током периода стреса на тржишту ниво пада берзанске цијене акције не прелази 40% или повећање њеног корективног фактора не прелази 40 процентних поена,
  - 3) изложености у облику покривених обвезница високог квалитета које испуњавају све следеће захтјеве:
    1. то су обвезнице које испуњавају захтјеве из члана 63. ст. 4. и 5. Одлуке о израчунавању капитала банака,
    2. банка која улаже у покривене обвезнице испуњава услов транспарентности из члана 63. став 6. Одлуке о израчунавању капитала банака,

3. емитент покривених обвезница ставља на располагање улагачима најмање на тромјесечној основи информације из члана 63. став 6. тачка 1. Одлуке о израчунавању капитала банака,
  4. емисија износи најмање 250 милиона евра (или противвриједност у домаћој валути),
  5. покривене обвезнице обезбијеђене су искључиво имовином из члана 63. став 1. тачка 1. Одлуке о израчунавању капитала банака, којој се у складу са одредбама те одлуке може додијелити пондер ризика нижи од 35%,
  6. скуп за покриће имовине у сваком тренутку испуњава захтјев за покриће имовине у износу од најмање 10% изнад износа потребног за подмиривање потраживања повезаних са покривеним обвезницама и
  7. банка емитент мора јавно објављивати на мјесечној основи да скуп изложености испуњава захтјев за покриће имовине у висини од 10%,
- 4) изложености у облику акција или удјела у инвестиционим фондовима, а које се укључују у ликвидну имовину нивоа 2б само ако су испуњени услови дефинисани чланом 28. ове одлуке.
- (2) Приликом утврђивања вриједности ликвидне имовине нивоа 2б за потребе израчунавања LCR-а примјењују се следећи корективни фактори:
- 1) на дужничке хартије од вриједности из става 1. тачка 1. овог члана примјењује се корективни фактор од 50%,
  - 2) на акције из става 1. тачка 2. овог члана примјењује се корективни фактор од 50%,
  - 3) на покривене обвезнице из става 1. тачка 3. овог члана примјењује се корективни фактор од 30%,
  - 4) за акције или удјеле у инвестиционим фондовима корективни фактор се утврђује у зависности од односне имовине у коју фонд улаже, односно на дио односне имовине фонда који се односи на улагања у ликвидну имовину нивоа 2б из става 1. т. 1. и 2. овог члана примјењује се корективни фактор од 55%, а на дио односне имовине фонда који се односи на улагања у ликвидну имовину нивоа 2б из става 1. тачка 3. овог члана примјењује се корективни фактор од 35%.

Акције или удјели у инвестиционим фондовима

Члан 28.

- (1) Акције или удјели у инвестиционим фондовима у које је уложила банка признају се као ликвидна имовина једнаког нивоа као ликвидна односна имовина предметног фонда до највећег износа од 250 милиона евра (или противвриједност у домаћој валути), ако су испуњени следећи услови:
- 1) инвестиционим фондом управља друштво које је под надзором надлежног органа у Републици Српској, Федерацији БиХ или ЕУ, а у случају када је инвестициони фонд из треће земље, под надзором је надлежног органа који надзор спроводи у складу са прописима који одговарају прописима ЕУ и Агенција мора имати успостављену одговарајућу сарадњу са тим органом,
  - 2) инвестициони фонд улаже само у ликвидну имовину, а у финансијске деривате из Прилога 2. Одлуке о израчунавању капитала банака само у мјери потребној за ублажавање каматног, девизног или кредитног ризика у портфолију,
  - 3) инвестициона политика и проспект, односно други одговарајући акт инвестиционог фонда садржи податке о облицима имовине у које тај фонд може улагати средства и о појединачним лимитима улагања тог фонда, као и начин израчунавања тих лимита,
  - 4) инвестициони фонд најмање једном годишње објављује извјештај о свом пословању, који омогућава процјену његове имовине, обавеза, прихода и активности у току извјештајног периода.
- (2) Приликом утврђивања односне ликвидне имовине инвестиционог фонда и корективних

фактора које је потребно на њу примјенити, банка примјењује сљедећи приступ:

- 1) ако је упозната са структуром изложености по основу улагања инвестиционог фонда, банка те изложености третира као директне изложености према односним изложеностима и умањује их за одговарајуће корективне факторе у складу са чл. 25–27. ове одлуке,
  - 2) ако није упозната са структуром изложености по основу улагања инвестиционог фонда, банка мора претпоставити да тај фонд инвестира до максималног дозвољеног износа у складу са својом инвестиционом политиком у ликвидну активу, почевши од ликвидне активе нивоа 2б ка ликвидној активи вишег квалитета, док се не достигне максимални дозвољени износ улагања.
- (3) Банка је дужна развити ефикасне методологије и поступке за израчунавање и исказивање тржишне вриједности и корективних фактора за акције или удјеле у инвестиционим фондовима. Ако укупна изложеност банке по основу улагања у инвестиционе фондове није довољно материјално значајна (мања од 10% признатог капитала банке) да би банка развила властите методологије, банци је допуштено да се приликом израчунавања и исказивања тржишне вриједности и корективних фактора за акције или удјеле у инвестиционим фондовима ослони на трећа лица, и то:
- 1) депозитара инвестиционог фонда, под условом да инвестициони фонд улаже искључиво у хартије од вриједности, те депонује све те хартије од вриједности код наведеног депозитара, у складу са важећим прописима, и
  - 2) за друге инвестиционе фондове, друштва за управљање инвестиционим фондом, под условом да друштво за управљање инвестиционим фондом испуњава критеријуме везане за надзор у држави чланици ЕУ или у случају треће земље под надзором који је уређен на исти начин као и надзор по прописима ЕУ и да је обезбијеђена одговарајућа сарадња између надлежних тијела за надзор.
- Банка је дужна да докаже Агенцији околности из овог става.
- (4) У вези са примјеном става 3. овог члана потребно је обезбиједити да исправност израчунавања депозитара инвестиционог фонда или друштва за управљање инвестиционим фондом потврди спољни ревизор, у складу са важећим прописима.
- (5) Ако банка не поступа у складу са захтјевима из става 3. овог члана у вези са акцијама или удјелима у инвестиционом фонду, престаје их признавати као ликвидну имовину за потребе ове одлуке.

Састав заштитног слоја ликвидности према нивоима имовине

Члан 29.

- (1) Банка је дужна да се у сваком тренутку придржава сљедећих ограничења у вези са структуром заштитног слоја ликвидности:
  - 1) најмање 60% заштитног слоја ликвидности чини ликвидна имовина нивоа 1,
  - 2) најмање 30% заштитног слоја ликвидности чини ликвидна имовина нивоа 1, без покривених обвезница изузетно високог квалитета,
  - 3) највише 40% заштитног слоја ликвидности чини ликвидна имовина нивоа 2 и
  - 4) највише 15% заштитног слоја ликвидности чини ликвидна имовина нивоа 2б.
- (2) Ограничења из става 1. овог члана израчунавају се након прилагођавања заштитног слоја ликвидности банке за утицај репо и обрнутих репо трансакција, трансакција давања или узимања у зајам хартија од вриједности или робе, трансакција кредитирања трговине хартијама од вриједности и своп уговора који подразумевају размјену средстава обезбјеђења која нису готовина (размјена колатерала), у којима се користи ликвидна имовина и која доспијевају у наредних 30 календарских дана од дана обрачуна показатеља и након примјене одговарајућег корективног фактора.
- (3) Банка одређује структуру заштитног слоја ликвидности у складу са формулом утврђеном у Прилогу 1. ове одлуке.

**Кршење захтјева за признавање
имовине у заштитни слој ликвидности**

Члан 30.

- (1) Ако ликвидна имовина више није у складу са примјењивим општим захтјевима из члана 22, оперативним захтјевима из члана 23. ове одлуке или примјењивим критеријумима за признавање имовине нивоа 1, 2а и 2б, банка је престаје признавати као ликвидну имовину најкасније 30 календарских дана од датума када је наступило кршење захтјева.
- (2) Став 1. овог члана примјењује се на акције или удјеле у инвестиционом фонду који више не испуњавају захтјеве за признавање, само ако не прелазе 10% укупне имовине инвестиционог фонда.

3.1.2. Нето ликвидносни одливи

Утврђивање нето ликвидносних одлива

Члан 31.

- (1) Нето ликвидносни одлив израчунава се као збир одлива ликвидних средстава из пододјелка 3.1.2.1. ове одлуке умањених за збир прилива ликвидних средстава из пододјелка 3.1.2.2. ове одлуке и не могу имати негативну вриједност.
- (2) Банка не може укључити одређену ставку ликвидне имовине као прилив приликом израчунавања нето ликвидносних одлива уколико је исту ставку укључила у заштитни слој ликвидности.
- (3) Приливи и одливи ликвидних средстава процјењују се у периоду од 30 календарских дана услова стреса у складу са чланом 32. ове одлуке.
- (4) Нето ликвидносни одлив из става 1. овог члана израчунава се у складу са формулом дефинисаном у Прилогу 2. ове одлуке.

**Сценарији стресних услова за потребе
одређивања коефицијента покрића ликвидности**

Члан 32.

У сврху испуњења захтјева за ликвидносну покривеност, показатељи на основу којих се може сматрати да је банка изложена стресу јесу:

- 1) повлачење значајног дијела депозита становништва,
- 2) дјелимичан или потпун губитак необезбијеђених извора финансирања великих правних лица, укључујући депозите великих правних лица и друге изворе потенцијалног финансирања, попут примљених опозивних или неопозивних кредитних линија или линија за ликвидност или
- 3) дјелимичан или потпун губитак обезбијеђених, краткорочних извора финансирања,
- 4) додатни ликвидносни одливи због погоршања кредитне способности банке, односно смањења кредитног рејтинга за до три степена,
- 5) повећана волатилност тржишта која утиче на вриједност колатерала или његов квалитет или доводи до додатних потреба за колатералом,
- 6) непланирано повлачење кредитних линија или линија за ликвидност и
- 7) могућа обавеза откупа дуга или испуњавања неугворених обавеза (нпр. како би избјегла репутациони ризик).

3.1.2.1. Ликвидносни одливи

Ликвидносни одливи

Члан 33.

- (1) За потребе израчунавања нето ликвидносних одлива у складу са чланом 31. ове одлуке,

ликвидносни одливи израчунавају се множењем преосталих стања различитих категорија или врста обавеза и ванбилансних обавеза са стопама по којима се очекује да ће они истећи, односно бити повучени у наредних 30 календарских дана.

- (2) Ликвидносни одливи из става 1. овог члана који се множе са примјењивом стопом одлива укључују:
  - 1) преостали дио стабилних депозита становништва и осталих депозита становништва на извјештајни датум,
  - 2) износ оперативних депозита правних лица и осталих депозита правних лица на извјештајни датум,
  - 3) остале тренутно преостале износе за друге обавезе које доспијевају, чију исплату може захтијевати издавалац или пружалац извора финансирања или који подразумијевају очекивање издаваоца или пружаоца извора финансирања да ће банка отплатити обавезу у наредних 30 календарских дана,
  - 4) додатне одливе који се односе на средства обезбјеђења по основу уговора о финансијским дериватима из Прилога 2. Одлуке о израчунавању капитала банака,
  - 5) максимални износ који клијенти банке могу повући током наредних 30 календарских дана из неискоришћених уговорених кредитних линија и линија за ликвидност и
  - 6) процијењене додатне ликвидносне одливе по основу осталих производа и услуга.
- (3) Уз претходну сагласност Агенције, банка може нетирати ликвидносне одливе са повезаним ликвидносним приливима ако су испуњени сљедећи услови:
  - 1) прилив је директно повезан са одливом и не узима се у обзир приликом израчунавања ликвидносних прилива из пододјелка 3.1.2.2. ове одлуке,
  - 2) обавеза по којој се захтијева повезани прилив утврђена је прописом, мјером донесеном у складу са прописом или уговором,
  - 3) прилив настаје прије одлива са којим је повезан или ће настати у року од десет дана од дана настанка одлива у случају да обавезу остварења прилива гарантује Савјет министара БиХ, Влада Републике Српске, Влада Федерације БиХ, Влада Брчко Дистрикта БиХ или централна влада државе чланице ЕУ.
- (4) Уз захтјев за издавање претходне сагласности из става 3. овог члана, банка доставља Агенцији сву документацију потребну за оцјену испуњености услова тог става, а рјешење по захтјеву за нетирање ликвидносних одлива са повезаним ликвидносним приливима Агенција ће донијети у року од 30 дана од пријема захтјева са комплетном документацијом.

Одливи депозита становништва

Члан 34.

- (1) На износ орочених депозита становништва за које је поднесен захтјев за разорочење, а отказни период је краћи од 30 календарских дана, односно на износ депозита код којих је наступила обавеза исплате у наредних 30 календарских дана, примјењује се стопа одлива 100%.
- (2) Приликом израчунавања ликвидносних одлива банка може искључити износ или дио износа орочених депозита становништва који испуњава услов да у периоду од 30 календарских дана депоненту није дозвољено да повуче депозит (нпр. сматра се да је овај услов испуњен и уколико је јасно дефинисана уговорна клаузула сходно којој клијент може повући депозит само уз отказни рок који је дужи од 30 календарских дана, те да се ни у ком случају не оставља могућност да банка изврши исплату прије истека дефинисаног рока).
- (3) Изузетно од става 2. овог члана, банка може приликом израчунавања ликвидносних одлива искључити износ или дио износа орочених депозита становништва ако се у складу са уговором пријевремено разорочење дозвољава у појединачно оправданим случајевима, када се депонент налази у тешкој ситуацији. Банка је дужна интерним актима дефинисати ситуације када се сматра да се клијент налази у тешкој ситуацији (нпр. смрт члана породице, болест клијента или члана породице, губитак посла, потпуно или дјелимично уништавање стамбене имовине клијента и слично), јасно навести у уговору такве ситуације и на адекватан начин упознати клијента о истом у преговарачкој фази.

- (4) Депозит становништва који представља намјенски депозит за обезбјеђење изложености (изузев изложености распоређених у ниво кредитног ризика 3) искључује се приликом израчунавања ликвидносних одлива, уколико изложеност не доспијева на наплату у наредних 30 календарских дана и уговором о залогу је дефинисано да се депозит не може повући прије доспијећа те изложености.
- (5) Депозити по виђењу и орочени депозити становништва који нису отказани и који не испуњавају услове из ст. 2. и 3. овог члана, те орочени депозити који не испуњавају услове из става 4. овог члана дијеле се на стабилне депозите становништва, на које се примјењује стопа одлива од 5% уколико су испуњени услови из члана 35. ове одлуке, и остале депозите становништва, на које се примјењује стопа одлива 10–20%, у зависности од испуњености услова из члана 36. ове одлуке.

**Одливи стабилних
депозита становништва**

Члан 35.

- (1) На стабилне депозите становништва који испуњавају услове из става 2. овог члана банка примјењује стопу одлива од 5%.
- (2) Стабилним депозитом становништва сматра се депозит становништва који не испуњава услове за више стопе одлива из члана 36. ст. 1–3. ове одлуке и износи до 50.000 КМ, тј. до износа који је обезбијеђен у складу са одредбама Закона о осигурању депозита БиХ, уколико је испуњен један од наведених услова:
  - 1) депонент има успостављен однос са банком, што умањује вјероватноћу ликвидносног одлива или
  - 2) депозит се налази на трансакционом рачуну клијента.
- (3) Сматра се да депонент има успостављен однос са банком из става 2. тачка 1. овог члана ако испуњава најмање један од сљедећих критеријума:
  - 1) има активан уговорни пословни однос са банком који траје најмање 12 мјесеци, при чему се не може сматрати да је испуњен услов уколико банка има само предметни депозит у банци,
  - 2) има кредитни однос са банком по основу стамбеног кредита или другог дугорочног кредита,
  - 3) поред предметног депозита, има још најмање један активан производ са банком (нпр. кредитна картица, прекорачење по трансакционом рачуну, краткорочни кредит и слично) који није кредит из тачке 2. овог става.
- (4) Депозити положени на трансакциони рачун за потребе става 2. тачка 2. овог члана јесу депозити који су повезани са редовним приливима, као што су плате и друга редовна примања.

**Одливи осталих
депозита становништва**

Члан 36.

- (1) На остале депозите становништва који не испуњавају услове из става 2. овог члана банка примјењује стопу одлива од 10%, укључујући и дио депозита становништва из члана 35. ове одлуке изнад 50.000 КМ.
- (2) На остале депозите становништва примјењују се више стопе одлива на начин дефинисан у ставу 3. овог члана, у зависности од испуњености сљедећих услова:
  - 1) укупан износ свих депозита клијента у банци или групи којој банка припада премашује 125.000 КМ,
  - 2) каматна стопа која је уговорена по основу депозита испуњава било који од сљедећих критеријума:
    1. значајно је већа од каматне стопе коју нуде друге банке за сличне категорије депозита становништва, при чему банка степен значајности разлике каматних стопа прописује својим интерним актом,
    2. њен принос се одређује на основу приноса на тржишни индекс или више тржишних индекса,
    3. њен принос се одређује на основу варијабилног елемента на тржишту који није промјенљива каматна стопа,
  - 3) депозит је иницијално уговорен са фиксним роком доспијећа који истиче у наредних 30 календарских дана или је уговором дефинисан отказни рок краћи од 30 календарских дана,
  - 4) депонент је нерезидент или депозит није изражен у конвертибилним маркама, конвертибилним маркама са девизном клаузулом у еврџу или у еврџу за вријеме трајања валутног одбора.
- (3) На основу услова из става 2. овог члана банка примјењује стопе одлива на сљедећи начин:
  - 1) ако депозити становништва испуњавају критеријум из става 2. тачка 1. овог члана или два критеријума из става 2. т. 2–4. овог члана, примјењује се стопа одлива од 15%,
  - 2) ако депозити становништва испуњавају критеријум из става 2. тачка 1. овог члана и најмање још један критеријум из става 2. т. 2–4. овог члана или најмање три критеријума из става 2. овог члана, примјењује се стопа одлива од 20%.
- (4) Агенција може захтијевати примјену више стопе одлива од стопе утврђене у складу са ставом 3. овог члана у појединим случајевима, ако на основу специфичних околности у појединачној банци процијени да је то потребно.

Одливи депозита правних лица

Члан 37.

- (1) На износ орочених депозита правних лица за које је поднесен захтјев за разорочење, а отказни период је краћи од 30 календарских дана, односно на износ депозита код којих је наступила обавеза исплате у наредних 30 календарских дана, примјењује се стопа одлива 100%.
- (2) Приликом израчунавања ликвидносних одлива банка може искључити износ или дио износа орочених депозита правних лица (укључујући депозите финансијских клијената) који испуњава услов да у периоду од 30 календарских дана депоненту није дозвољено да повуче депозит (нпр. сматра се да је овај услов испуњен и уколико је јасно дефинисана уговорна клаузула сходно којој клијент може повући депозит само уз отказни рок који је дужи од 30 календарских дана, те да се ни у ком случају не оставља могућност да банка изврши исплату прије истека дефинисаног рока).
- (3) Депозит правног лица који представља намјенски депозит за обезбјеђење изложености (изузев изложености распоређених у ниво кредитног ризика 3) искључује се приликом израчунавања ликвидносних одлива, уколико изложеност не доспијева на наплату у наредних 30 календарских дана и уговором о залогу је дефинисано да се депозит не може повући прије доспијећа те изложености.

- (4) На оперативне депозите примјењују се стопе одлива од 5% до 25%, у зависности од испуњености услова из члана 38. ове одлуке.
- (5) На остале депозите правних лица који нису финансијски клијенти примјењују се стопе одлива од 20% до 40%, у зависности од испуњености услова из члана 39. ове одлуке.
- (6) На депозите који произилазе из кореспондентног банкарства (нпр. средства других банака на рачунима код банке) или пружања услуга главног брокера примјењује се стопа одлива од 100% јер се исти не сматрају оперативним депозитима.
- (7) На остале депозите финансијских клијената који не испуњавају услове за оперативне депозите примјењује се стопа одлива од 100%, осим уколико је испуњен услов из ст. 2. и 3. овог члана.

**Одливи по основу
оперативних депозита правних лица**

Члан 38.

- (1) Банка примјењује стопу одлива 25% на износ сљедећих врста оперативних депозита који служе за потребе оперативног пословања клијента:
  - 1) депозит који депонент мора држати да би од банке могао добити услуге поравнања, кастоди услуге, услуге управљања готовином или друге сличне услуге које су неопходне за обављање послова клијента у оквиру успостављеног пословног односа са банком,
  - 2) депозит клијента који није финансијски клијент који се мора држати за остале сврхе у оквиру успостављеног пословног односа са банком, осим наведеног у тачки 1. овог става.
- (2) Изузетно од става 1. овог члана, банка примјењује стопу одлива од 5% на дио депозита из става 1. тачка 1. овог члана, који је обухваћен системом осигурања депозита према одредбама Закона о осигурању депозита БиХ.
- (3) Депозити из става 1. овог члана морају имати значајна правна или оперативна ограничења због којих значајна повлачења у периоду од 30 календарских дана нису вјероватна.
- (4) Дио средстава на депозитним рачунима код банке који служи за потребе оперативног пословања клијента сматра се оперативним, док се износ изнад тог нивоа сматра неоперативним депозитима, односно износ депозита који клијент може да повуче, а да му на рачуну остане довољан износ средстава да несметано може користити услуге клиринга, кастоди услуге, услуге управљања готовином или друге сличне услуге не сматра се оперативним депозитом.
- (5) Како би утврдила депозите из става 1. тачка 2. овог члана, банка сматра да постоји успостављен пословни однос са нефинансијским клијентом, искључујући орочене депозите, штедне депозите и депозите по основу брокерских услуга, ако су испуњени сви сљедећи критеријуми:
  - 1) каматна стопа која се плаћа на средства на овом рачуну је најмање за пет базних бодова нижа од уобичајене стопе за депозите великих правних лица сличних карактеристика, али не мора бити негативна,
  - 2) депозит се полаже на посебним рачунима и одређују се такви услови да се не стварају економски подстицаји којим се депонент стимулише да на овом рачуну држи више средстава него што је потребно за оперативни однос,
  - 3) значајне трансакције редовно се извршавају преко овог рачуна,
  - 4) испуњен је један од сљедећих критеријума:
    1. уговорни однос са депонентом постоји најмање 24 мјесеца,
    2. депозит се користи за најмање двије активне услуге, при чему те услуге могу укључивати директан или индиректан приступ домаћим или међународним услугама платног промета, трговања хартијама од вриједности, услуге депозитара и слично.
- (6) У депозите из става 5. овог члана укључује се само износ депозита који је неопходан за коришћење услуга због којих је депонован, док се преостали износ ових депозита третира као неоперативни депозит.

**Одливи по основу
осталих депозита правних лица**

Члан 39.

- (1) Банка примјењује стопу одлива од 40% на износ депозита правних лица која нису финансијски клијенти (искључујући депозите привредних друштава која су испунила услов за депозите становништва), укључујући депозите централне владе, регионалних влада и локалних власти, централне банке, мултилатералне развојне банке, субјекта јавног сектора, под условом да се не сматрају оперативним депозитима из члана 38. ове одлуке.
- (2) Уколико су депозити из става 1. овог члана обухваћени системом осигурања депозита према одредбама Закона о осигурању депозита БиХ, примјењује се стопа одлива од 20%. При томе, стопа од 20% се примјењује само уколико је цијели износ депозита осигуран, односно ако депозит износи до 50.000 КМ, а уколико је износ депозита већи од 50.000 КМ, стопа одлива од 40% примјењује се на цијели износ депозита.

Одливи по основу осталих обавеза

Члан 40.

- (1) Банка примјењује стопу одлива од 0% на износ обавеза које произилазе из оперативних трошкова банке.
- (2) На обавезе које произилазе из трансакција обезбијеђених колатералом и трансакција зависних од кретања на тржишту капитала које доспијевају у року од 30 календарских дана банка примјењује сљедеће стопе одлива:
  - 1) 0% ако су обезбијеђене имовином која би се сматрала имовином нивоа 1 у складу са чланом 25. став 1. ове одлуке, осим покривених обвезница изузетно високог квалитета или ако је зајмодавац централна банка,
  - 2) 7% ако су обезбијеђене имовином у облику покривених обвезница изузетно високог квалитета у складу са чланом 25. став 1. тачка 7. ове одлуке,
  - 3) 15% ако су обезбијеђене имовином која би се сматрала имовином нивоа 2а у складу са чланом 26. ове одлуке,
  - 4) 30% ако су обезбијеђене имовином у облику покривених обвезница високог квалитета у складу са чланом 27. став 1. тачка 3. ове одлуке,
  - 5) 50% ако су обезбијеђене:
    1. дужничким хартијама од вриједности привредних друштава које би се сматрале имовином нивоа 2б у складу са чланом 27. став 1. тачка 1. ове одлуке,
    2. акцијама које би се сматрале имовином нивоа 2б у складу са чланом 27. став 1. тачка 2. ове одлуке,
  - 6) 100% ако су обезбијеђене имовином која се не би сматрала ликвидном имовином у складу са чл. 21–30. ове одлуке, осим ако је зајмодавац централна банка, када се примјењује стопа одлива од 0%, или централна влада, регионална влада и локалне власти или субјект јавног сектора, којима се у складу са Одлуком о израчунавању капитала банака додјељује пондер ризика од највише 20%, или мултилатерална развојна банка, када се примјењује стопа одлива од 25%.
- (3) Одливи ликвидних средстава у случају своп уговора који подразумијевају размјену средстава обезбијеђења која нису готовина (размјена колатерала) и доспијевају у наредних 30 календарских дана рачунају се као позитивна разлика између ликвидне вриједности примљене имовине и ликвидне вриједности дате имовине, осим у случају да је друга уговорна страна централна банка, када се примјењује стопа одлива 0%.
- (4) Банка примјењује стопу одлива од 100% на све обавезе по основу издатих обвезница и других дужничких хартија од вриједности.

Додатни одливи

Члан 41.

- (1) На износ средстава обезбјеђења која је банка дала по основу уговора о финансијским дериватима из Прилога 2. Одлуке о израчунавању капитала банака, осим готовине и друге ликвидне имовине нивоа 1 из члана 25. ове одлуке, примјењује се стопа додатног одлива од 20%.
- (2) На износ средстава обезбјеђења која је банка дала по основу уговора о финансијским дериватима из Прилога 2. Одлуке о израчунавању капитала банака у облику покривених обвезница изузетног квалитета из члана 25. став 1. тачка 7. ове одлуке примјењује се стопа додатног одлива од 10%.
- (3) Ако је банка закључила уговор у складу са којим постоји могућност да у случају погоршања кредитне способности банке, односно смањења њеног кредитног рејтинга до три нивоа у периоду од 30 календарских дана, дође до додатних ликвидносних одлива или до обавезе да банка положи додатна средства обезбјеђења на такав износ одлива, односно захтјева за додатна средства обезбјеђења, банка примјењује стопу одлива 100%.
- (4) Банка је дужна да утврди и у укупне ликвидносне одливе укључи додатни одлив у износу који одговара захтјевима за пружање додатних средстава обезбјеђења у условима стреса на тржишту по основу трансакција са дериватима, трансакција финансирања хартијама од вриједности или других уговора, ако су те трансакције материјално значајне.
- (5) Трансакције из става 4. овог члана сматрају се материјално значајним ако је њихова номинална вриједност већа од 10% ликвидносних одлива банке у било ком периоду у претходне двије године.
- (6) За потребе израчунавања додатних ликвидносних одлива из става 4. овог члана, банка је дужна да прикупља податке о фер вриједности датих средстава обезбјеђења за све уговоре о дериватима за сваки дан у претходне двије године и да додатни одлив утврђује као највећу разлику у износу датих средстава обезбјеђења која се јавила између два узастопна периода од 30 календарских дана у претходне двије године.
- (7) Приливи и одливи ликвидних средстава који се очекују у наредних 30 календарских дана по основу уговора о финансијским дериватима из Прилога 2. Одлуке о израчунавању капитала банака рачунају се на нето основи, с тим да се при обрачуну нето износа не узимају у обзир захтјеви за додатне одливе из ст. 1–4. овог члана. Ако се тако утврди нето ликвидносни одлив по основу уговора о деривату, на тако добијени износ одлива примјењује се стопа одлива 100%.
- (8) Банка је дужна да утврди и у укупне ликвидносне одливе укључи додатни одлив ликвидних средстава који се добија примјеном стопе одлива од 100% на тржишну вриједност хартија од вриједности или друге активе коју је банка накратко продала и коју мора да врати у наредних 30 календарских дана.
- (9) Додатни одлив из става 8. овог члана не рачуна се ако банка већ посједује хартије од вриједности које мора да врати или их је позајмила на основу уговора у складу са којим није у обавези да их врати у наредних 30 календарских дана и ако се те хартије од вриједности не укључују у обрачун заштитног слоја ликвидности. Ако је продаја накратко покривена постојећом обезбијеђеном трансакцијом финансирања хартијама од вриједности, сматра се да обавеза враћања хартија од вриједности које су продате накратко не доспијева у наредних 30 календарских дана и примјењује се стопа одлива од 0%.
- (10) Банка примјењује додатни одлив од 100% на:
  - 1) износ вишка средстава обезбјеђења који држи банка, а који друга уговорна страна може на основу уговора затражити у било ком тренутку у наредних 30 календарских дана,
  - 2) износ средстава обезбјеђења који треба понудити другој уговорној страни у року од наредних 30 календарских дана,
  - 3) износ средстава обезбјеђења који одговара имовини која би се сматрала ликвидном имовином за потребе заштитног слоја ликвидности, а коју може замијенити имовина

која одговара имовини која се не би сматрала ликвидном имовином за потребе заштитног слоја ликвидности без сагласности банке.

- (11) Банка је дужна претпоставити одлив од 100% за губитак који произилази из финансирања хартија од вриједности обезбјеђених имовином, покривених обвезница и других сличних инструмената који доспијевају у року од 30 календарских дана, ако је издала ове инструменте.
- (12) Уколико постоје случајеви да је банка узела у зајам без обезбјеђења имовину која доспијева у року од 30 календарских дана, претпоставља се да иста доспијева у потпуности, што доводи до 100% одлива ликвидне имовине, осим ако је банка власник хартија од вриједности и оне нису дио заштитног слоја ликвидности банке.
- (13) Уколико постоје случајеви да банка пружа услугу главног брокера и ако финансира имовину једног клијента њеним интерним нетирањем са кратким продајама другог клијента, на такве трансакције би се примијенила стопа одлива од 50% за потенцијалну обавезу, јер у случају повлачења клијента банка може бити обавезна наћи додатне изворе финансирања како би покрила те позиције.

Одливи по основу кредитних линија и линија за ликвидност

Члан 42.

- (1) За потребе овог пододјелка, под линијама за ликвидност подразумевају се све неопозиве и условно опозиве уговорене неповучене линије које служе за рефинансирање дуга клијента у ситуацијама у којима тај клијент није у могућности да прибави редовна средства финансирања на финансијском тржишту. Њен износ утврђује се као износ тренутног дуга клијента који доспијева у наредних 30 календарских дана и који је покривен том линијом за ликвидност, при чему се приликом утврђивања износа линије за ликвидност не узима се у обзир дио линије за ликвидност којим је покривен износ дуга који не доспијева у том периоду.
- (2) Све линије, односно дијелови линија за ликвидност који имају другачију сврху од сврхе наведене у ставу 1. ове тачке сматрају се кредитним линијама. Уобичајене линије за обртна средства које се одобравају привредним друштвима сматрају се кредитним линијама.
- (3) Банка израчунава одлив по основу неопозивих и условно опозивих кредитних линија и линија за ликвидност множењем износа те линије одговарајућом стопом одлива из ст. 5–8. овог члана. За потребе овог пододјелка, под кредитним линијама подразумевају се све уговорене неповучене кредитне линије, укључујући кредитне картице, прекорачења по текућем рачуну, револвинг кредите и слично.
- (4) Износ линије из става 3. овог члана јесте највећи неискоришћени износ који може бити повучен по основу ових линија у наредних 30 календарских дана, умањен за износ додатних одлива по основу ванбилансних производа повезаних са финансирањем трговине из члана 43. став 1. тачка 8. ове одлуке, ако је клијент уговорио такав производ са банком, и за износ средстава обезбјеђења која је клијент пружио банци по основу те линије чија је вриједност израчуната у складу са чланом 24. ове одлуке и која испуњавају сљедеће услове:
  - 1) средство обезбјеђења може бити поново коришћено или заложено од стране банке,
  - 2) средство обезбјеђења испуњава услове за укључивање у заштитни слој ликвидности, али није укључено,
  - 3) средство обезбјеђења није имовина коју су издали корисник кредитне линије или линије за ликвидност или са њим повезана лица.Ако су банци доступне потребне информације, највиши износ који се може повући код кредитних линија и линија за ликвидност одређује се као највиши износ који се може повући узимајући у обзир обавезе друге уговорне стране или уговором унапријед дефинисани распоред повлачења који доспијева у року од 30 календарских дана.
- (5) Износ неопозивих или условно опозивих кредитних линија или линија за ликвидност из става 4. овог члана множи се стопом одлива од 5%, ако се ради о линијама које су одобрене

физичком лицу и малом или средњем привредном друштву које се сматра становништвом у складу са дефиницијом из члана 2. став 1. тачка 16. ове одлуке.

- (6) Износ неопозивих или условно опозивих кредитних линија из става 3. овог члана множи се стопом одлива од 10% ако те линије испуњавају следеће услове:
- 1) друга уговорна страна није физичко лице или мало и средње привредно друштво из става 5. овог члана,
  - 2) одобрене су правним лицима која нису финансијски клијенти, а дефинисана су у члану 39. став 1. ове одлуке,
  - 3) нису одобрене ради замјене извора финансирања клијента у ситуацијама када клијент није у могућности да прибави изворе финансирања на финансијском тржишту.
- (7) Износ неопозивих или условно опозивих линија за ликвидност из става 3. овог члана множи се стопом одлива од 30% ако те линије испуњавају само услове из става 6. т. 1. и 2. овог члана.
- (8) Износ неопозивих или условно опозивих кредитних линија или линија за ликвидност из става 3. овог члана множи се следећим стопама одлива:
- 1) 40% за кредитне линије и линије за ликвидност одобрене банкама, као и за кредитне линије одобрене другим финансијским клијентима чије је пословање уређено одговарајућим прописима и надлежни орган проводи надзор над пословањем тих лица,
  - 2) 100% за кредитне линије и линије за ликвидност одобрене финансијским клијентима који нису наведени у тачки 1. овог става.

Додатни одливи по основу осталих производа и услуга

Члан 43.

- (1) Банка је дужна усвојити интерну методологију за утврђивање додатних стопа одлива за остале производе и услуге из става 2. овог члана, која мора бити на адекватан начин документована како би банка у сваком тренутку била у могућности да Агенцији докаже адекватност стопа утврђених том методологијом.
- (2) Уколико банка није утврдила стопе одлива у складу са ставом 1. овог члана, дужна је примијенити следеће стопе:
- 1) 5% на износ гаранција и других облика јемстава,
  - 2) 5% на неискоришћени износ одобрених оквирних кредита правних лица које банка може отказати безусловно и без претходне најаве, а 3% у случају физичких лица и малих и средњих привредних друштава,
  - 3) 5% на неискоришћени износ лимита по кредитним картицама правних лица, ако се могу сматрати безусловно опозивим, а 3% у случају физичких лица и малих и средњих привредних друштава,
  - 4) 5% на неискоришћени износ прекорачења по текућим рачунима, ако се могу сматрати безусловно опозивим, а 3% у случају физичких лица и малих и средњих привредних друштава,
  - 5) 100% на износ уговорених кредита обезбијеђених хипотекама на некретнинама који још нису повучени,
  - 6) 100% на износ планираних одлива по основу пласирања нових кредита или обнављања постојећих кредита становништву и великим правним лицима,
  - 7) 100% на износ планираних плаћања по основу финансијских деривата, при чему се планирани одлив процјењује у претпостављеним условима стреса у складу са чланом 32. ове одлуке у трајању од 30 календарских дана,
  - 8) 5% на износ ванбилансних производа повезаних са финансирањем трговине.
- (3) Банка је дужна да примијени стопу одлива 100% на све ликвидносне одливе по основу обавеза које доспијевају у наредних 30 календарских дана, а који нису наведени у чл. 34–42. ове одлуке и ст. 1. и 2. овог члана.

3.1.2.2. Приливи ликвидних средстава (ликвидносни приливи)

Ликвидносни приливи

Члан 44.

- (1) Банка процјењује ликвидносне приливе током периода од 30 календарских дана, обухватајући само приливе који произилазе из изложености које нису доспјеле, те за које банка нема разлога очекивати неизмирење обавеза у року од 30 календарских дана.
У вези са претходно наведеним банка нпр. треба укључити само уговорене ликвидносне приливе од кредита који се редовно отплаћују, што значи да ће исказати само приливе по којима се не очекује неизмирење обавеза од стране клијента у року од 30 календарских дана.
- (2) Приливи по основу активе банке која је укључена у заштитни слој ликвидности не укључују се у ликвидносне приливе за потребе израчунавања LCR-a, осим очекиваних прилива по основу те активе који нису узети у обзир приликом рачунања тржишне вриједности те активе у заштитном слоју ликвидности банке (нпр. обрачуната камата).
- (3) Приливи по основу нових задуживања банке не укључују се у ликвидносне приливе за потребе обрачуна LCR-a, при чему се под новим задуживањем подразумијева потраживање по основу уговора који није закључен на извјештајни датум, али се потписивање истог очекује у наредних 30 календарских дана.
- (4) Приливи по основу потраживања у трећим земљама у којима постоје ограничења у погледу слободног преноса средстава или која су изражена и измирују се у неконвертибилној валути узимају се у обзир при обрачуну LCR-a само до износа који служи за покриће одлива у тој држави или тој валути.
- (5) Приливи који су у складу са чланом 33. став 3. ове одлуке већ нетирани са повезаним одливима не укључују се у ликвидносне приливе за потребе израчунавања LCR-a.
- (6) Приливи по основу неповучених кредитних или линија за ликвидност које су одобрене банци неће бити укључени у ликвидносне приливе за потребе израчунавања LCR-a.
- (7) Изузетно од става 6. овог члана, Агенција може банци дати сагласност за примјену више стопе прилива на износ неповучених кредитних линија или линија за ликвидност одобрених банци ако су испуњени сви сљедећи услови:
  - 1) основано се може очекивати већи прилив по основу тих линија чак и у условима тржишног стреса или стреса пружаоца кредитне линије или линије за ликвидност,
  - 2) друга уговорна страна је матично друштво, подређено друштво или подређено друштво матичног друштва банке,
  - 3) ако је стопа прилива за чију примјену банка тражи сагласност од Агенције већа од 40%, и друга уговорна страна примјењује исту стопу одлива на износ обавеза по основу такве линије,
  - 4) друга уговорна страна је основана у Републици Српској.Приликом подношења захтјева за добијање сагласности Агенције, банка је дужна да поднесе документацију којом се доказује испуњеност претходно наведених услова.
- (8) У случају трансакција обезбијеђених колатералом и трансакција зависних од кретања на тржишту капитала, код прилива се примјењују сљедећа правила:
  - 1) не узимају се у обзир до висине вриједности ликвидне имовине која се укључује у заштитни слој ликвидности након умањења за одговарајући корективни фактор,
  - 2) узимају се у обзир у пуном износу за преосталу вриједност или ако су обезбијеђени имовином која се не сматра ликвидном имовином која се укључује у заштитни слој ликвидности,
  - 3) прилив се не узима ако се колатерал употребљава за покривање кратке позиције у складу са чланом 41. став 8. ове одлуке.
- (9) Приливи по трансакцијама са будућим датумом намирења могу се укључити као

ликвидносни приливи за потребе израчунавања LCR-a само уколико се ради о приливима по трансакцијама које су уговорене на извјештајни датум и чији је датум намирења унутар 30 календарских дана, а доспијеће након 30 календарских дана, односно код којих први дио трансакције за резултат има прилив.

- (10) На потраживања из става 1. овог члана примјењују се стопе прилива на начин дефинисан чланом 45. ове одлуке.

Примјена припадајућих стопа прилива

Члан 45.

- (1) На приливе се примјењује стопа прилива од 100%, осим када је другачије наведено у овом члану, а нарочито на сљедеће приливе:

- 1) новчана потраживања од централних банака и финансијских клијената која се односе на потраживања по основу хартија од вриједности која доспијевају у року од 30 календарских дана и краткорочних трансакција финансирања трговине које се аутоматски затварају, а односе се на размјену робе и услуга и доспијевају у наредних 30 календарских дана,
- 2) новчана потраживања по основу позиција власничких инструмената који су укључени у главне берзанске индексе и доспијевају у наредних 30 календарских дана, под условом да већ нису укључени у ликвидну имовину (нпр. дивиденде и потраживања по основу продатих власничких инструмената у трансакцијама које још нису измирене).

- (2) Изузетно од става 1. овог члана:

- 1) новчана потраживања од клијената који нису финансијски клијенти за потребе плаћања главнице умањују се за 50% њихове вриједности или за уговорну обавезу финансирања тих клијената, зависно од тога који је износ виши.

За потребе ове тачке клијенти који нису финансијски клијенти укључују физичка лица, привредна друштва, централне владе, мултилатералне развојне банке, регионалне владе и локалне власти и субјекте јавног сектора;

- 2) на новчана потраживања по основу уговорних маржних кредита гдје као средство обезбјеђења служи имовина која не испуњава услове за укључивање у заштитни слој ликвидности банка може примјенити стопу прилива од 50%. Ти се приливи могу узети у обзир само ако банка није искористила средство обезбјеђења добијено по основу тих кредита за покриће кратке позиције;
- 3) на новчана потраживања од друге банке која та банка третира као одливе по основу оперативних депозита примјењује се стопа прилива која одговара стопи одлива коју друга уговорна страна примјењује на износ обавеза које има по том основу. Ако банка не може да утврди ту стопу примјењује се стопа прилива од 5%;
- 4) своп уговори који подразумевају размјену средстава обезбјеђења која нису готовина (размјена колатерала) и доспијевају у наредних 30 календарских дана доводе до прилива ликвидних средстава у износу позитивне разлике између ликвидне вриједности дате имовине и ликвидне вриједности примљене имовине;
- 5) ако се колатерал добијен обрнутим репо уговором, уговором о позајмљивању хартија од вриједности или размјенама колатерала, који доспијева у року од 30 календарских дана, поново користи као хипотека или употребљава за покриће кратких позиција које се могу продужити и након 30 календарских дана, банка претпоставља да ће се ти послови обрнутих репо трансакција или позајмљивања хартија од вриједности обновити, одражавајући тако њену потребу за даљим покрићем кратке позиције или поновним откупом релевантних хартија од вриједности. Кратке позиције укључују оба случаја, потпуну кратку продају хартије од вриједности од стране банке као дио стратегије трговања или заштите, као и случајеве у којима банка има кратку позицију у хартији од вриједности у књизи трговања за репо трансакције, те је узела у зајам хартију од вриједности на одређено вријеме и дала исту у зајам на дужи период;
- 6) новчана потраживања по основу хартија од вриједности које издаје сама банка или лица повезана са банком узимају се у обзир на нето основи са стопом прилива која се

примјењује на основи стопе прилива примјењиве на односну имовину (енгл. *underlying asset*);

- 7) на износ потраживања по основу имовине са неодређеним уговорним роком доспијећа, када банка на основу уговора може да повуче средства, односно да захтијева исплату средстава у наредних 30 календарских дана, примјењује се стопа прилива 20%.
- (3) Став 2. тачка 1. овог члана не примјењује се на новчана потраживања по трансакцијама обезбијеђеним колатералом и трансакцијама зависним од кретања на тржишту капитала, како су дефинисане у чл. 84. и 85. Одлуке о израчунавању капитала банака, која су обезбијеђена ликвидном имовином. Приливи од ослобађања износа који се држе на посебним рачунима у складу са регулаторним захтјевима за заштиту имовине клијената којом се тргује узимају се у обзир у потпуности, под условом да се ти посебни износи задрже у ликвидној имовини.
- (4) Одливи и приливи предвиђени уговорима из Прилога 2. Одлуке о израчунавању капитала банака чија се реализација очекује у периоду од 30 календарских дана израчунавају се на нето основи, односно умањено за средство обезбјеђења које ће се примити под условом да се исто признаје као ликвидна имовина и множе са 100% у случају нето прилива.

Примјена ограничења у признавању укупних ликвидносних прилива

Члан 46.

- (1) За потребе израчунавања LCR-а банка може укључити ликвидносне приливе максимално до 75% укупних ликвидносних одлива, осим ако је банци од стране Агенције одобрено да примјени изузетак из става 2. овог члана.
- (2) Уз претходну сагласност Агенције, банка може у цијелости или дјелимично изузети од примјене ограничења из става 1. овог члана сљедеће врсте прилива:
  - 1) приливе код којих је пружалац извора финансирања матично друштво, подређено друштво или подређено друштво матичног друштва банке,
  - 2) приливе по основу депозита банке положених код друге банке која је члан исте банкарске групе, ако су испуњени сљедећи услови:
    1. банка и друга уговорна страна су предмет консолидације која се спроводи методом пуне консолидације,
    2. на банку и на другу уговорну страну примјењује се исти начин процјене, мјерења и контроле ризика,
    3. банка и друга уговорна страна основане су у Републици Српској,
    4. не постоје ограничења за повлачење положених средстава банке.
- (3) Приликом подношења захтјева за добијање сагласности Агенције, банка је дужна да достави документацију о врсти прилива за које се тражи изузеће од примјене ограничења из става 1. овог члана, другој уговорној страни у тим трансакцијама, односно пружаоцу извора финансирања, као и документацију којом се доказује испуњеност услова из става 2. овог члана.

3.2. Захтјеви везани за стабилне изворе финансирања

Коефицијент нето стабилних извора финансирања

Члан 47.

- (1) Банка је дужна обезбиједити одговарајуће финансирање дугорочне имовине банке стабилним изворима финансирања, односно одговарајућим ставкама обавеза и капитала у уобичајеним и стресним условима.
- (2) У сврху поступања у складу са ставом 1. овог члана, банка је дужна обезбиједити минимални NSFR, који представља однос између расположивог износа стабилног финансирања (ASF) и потребног износа стабилног финансирања (RSF), при чему је дужна континуирано одржавати NSFR у износу од најмање 100% у складу са сљедећом формулом:

$$\frac{\text{Расположиви износ стабилног финансирања}}{\text{Потребни износ стабилног финансирања}} \geq 100\%$$

Примјена коефицијента нето стабилних извора финансирања

Члан 48.

- (1) У праћењу и контроли ризика ликвидности банка је дужна континуирано рачунати, пратити и одржавати NSFR за све валуте изражено у извјештајној валути, те рачунати и пратити NSFR за сваку значајну валуту.
- (2) Банка је дужна на кварталној основи извјештавати Агенцију о NSFR-у у јединственом извјештајном обрасцу који укључује све валуте изражено у извјештајној валути и одвојено за сваку значајну валуту, при чему Агенција може захтијевати и учесталије извјештавање у случају потребе или кризних ситуација.
- (3) Уколико дође до пада NSFR-а испод 100% или се очекује његов пад испод 100%, банка је дужна поступити у складу са чланом 7. ст. 2. и 3. ове одлуке, односно мора без одлагања обавијестити Агенцију о насталој ситуацији, наводећи разлоге због којих не може испунити прописани NSFR, а Агенција може предузети одговарајуће мјере надзора те, након разматрања достављеног плана за усклађивање са минималним захтјевом, утврђује рокове за успостављање поновне усклађености са прописаним захтјевима.
- (4) Агенција може одредити банци додатне захтјеве за стабилне изворе финансирања у складу са чланом 75. ове одлуке.
- (5) Начин извјештавања о NSFR-у прописује се посебним подзаконским прописом Агенције.

Праћење коефицијента нето стабилних извора финансирања у значајној валути

Члан 49.

- (1) Банка треба да прати и извјештава о NSFR-у и за све појединачно значајне валуте, како би предуприједила потенцијалне проблеме који би се могли појавити у вези са девизном неусклађеношћу.
- (2) Банка је дужна обезбиједити да валутна структура њених извора финансирања у највећој мјери одговара валутној структури њене имовине. Агенција може захтијевати од банке да ограничи валутну неусклађеност утврђујући лимите за дио потребног износа стабилног финансирања у одређеној валути, при чему се тај износ може покрити расположивим износом стабилног финансирања који није деноминован у тој валути. То ограничење примјењује се само на валуту на коју се може примјенити захтјев за одвојено извјештавање за значајне валуте.
- (3) Приликом одређивања додатног ограничења из става 2. овог члана Агенција узима у обзир најмање сљедеће:
  - 1) да ли је банка способна пренијети расположиво стабилно финансирање из једне валуте у другу и у различите државе и правне субјекте унутар своје групе, те замијенити валуте и прикупити средства на девизним тржиштима у периоду од једне године,
  - 2) утицај неповољних кретања курса валута на постојеће неусклађене позиције и на ефикасност успостављених валутних заштита.

Компоненте коефицијента нето стабилних извора финансирања

Члан 50.

- (1) Израчунавање NSFR-а из члана 47. ове одлуке засновано је на утврђивању сљедећих компонената:
  - 1) расположивог износа стабилног финансирања и
  - 2) потребног износа стабилног финансирања.
- (2) Банка је дужна успоставити и одржавати адекватан систем за утврђивање компонената NSFR-а из става 1. овог члана.
- (3) Оцјену адекватности успостављеног система из става 2. овог члана врши интерна и спољна ревизија.

3.2.1. Распоживо стабилно финансирање

Израчунавање расположивог износа стабилног финансирања

Члан 51.

- (1) Распоживи износ стабилног финансирања представља збир пондерисаних износа који су израчунати на тај начин да се бруто књиговодствени износ обавеза и ставки регулаторног капитала помножи са одговарајућим пондерима расположивог стабилног финансирања дефинисаним у пододјелку 3.2.1.1. ове одлуке, осим у случају финансијских деривата и трансакција финансирања хартијама од вриједности.
- (2) Банка не може одређену ставку укључити приликом израчунавања расположивог износа стабилног финансирања уколико је исту ставку укључила приликом израчунавања потребног износа стабилног финансирања (нпр. у случају репо и обрнутих репо трансакција).
- (3) У случају када се NSFR израчунава на консолидованој основи, на обавезе и ставке регулаторног капитала зависног друштва са сједиштем у трећој земљи, на које се примјењују пондери расположивог стабилног финансирања утврђени прописима те треће земље који су мањи од оних утврђених у овом пододјелку, приликом консолидације примјењују се мањи пондери утврђени прописима те треће земље.

Преостали рок доспијећа обавеза или ставки регулаторног капитала

Члан 52.

- (1) Банка узима у обзир преостали уговорени рок доспијећа својих обавеза и ставки регулаторног капитала како би додијелила одговарајуће пондере расположивог стабилног финансирања из пододјелка 3.2.1.1. ове одлуке.
- (2) Банка узима у обзир постојеће опције за одређивање преосталог рока доспијећа обавезе или ставке регулаторног капитала под претпоставком да ће друга уговорна страна искористити опције измирења обавезе на најранији могући датум. За опције које се извршавају на основу дискреционог права банке, банка и Агенција узимају у обзир репутационе факторе којима се ограничава способност банке да не изврши опцију, а нарочито тржишна очекивања да банка измири одређене обавезе прије њиховог рока доспијећа.
- (3) Банка третира депозите са уговореним фиксним отказним роком у складу са њиховим отказним роком, а орочене депозите без уговорене могућности пријевременог повлачења у складу са њиховим преосталим роком доспијећа.
- (4) Банка третира сваки дио обавеза које имају преостали рок доспијећа од једне године и дуже који доспијева за мање од шест мјесеци као да има преостали рок доспијећа краћи од шест мјесеци, а сваки дио тих обавеза који доспијева у року од шест мјесеци до годину дана, као да има преостали рок доспијећа између шест мјесеци и једне године.

3.2.1.1. Пондери расположивог стабилног финансирања

Пондер расположивог стабилног финансирања 0%

Члан 53.

- (1) Банка на све обавезе без уговором дефинисаног рока доспијећа примјењује пондер расположивог стабилног финансирања 0%, изузев у сљедећим случајевима:
  - 1) одложених пореских обавеза којима се додјељује пондер расположивог стабилног финансирања у зависности од тога који је први могући датум када се те обавезе могу извршити и тај датум се сматра датумом доспијећа, односно:
    1. 0% када је преостали рок доспијећа одложене пореске обавезе краћи од шест мјесеци,
    2. 50% када је преостали рок доспијећа одложене пореске обавезе најмање шест мјесеци, али је краћи од једне године или
    3. 100% када је преостали рок доспијећа одложене пореске обавезе једна година или дуже.

- 2) ставки које испуњавају услове за примјену већег пондера у складу са чланом 54–57. ове одлуке.
- (2) Банка примјењује пондер расположивог стабилног финансирања 0% на сљедеће обавезе:
- 1) обавезе које произилазе из послова купопродаје финансијских инструмената, страних валута и роба за које се очекује да ће бити намирене у периоду који је уобичајен за ту врсту трансакције (нпр. најдуже два радна дана у случају послова купопродаје страних валута, најдуже пет радних дана у случају купопродаје хартија од вриједности и сл.) или обавезе које нису намирене, али се очекује да ће бити намирене;
  - 2) обавезе по основу кредитних линија и линија за ликвидност које се сматрају међузависном ставком, само уз претходно прибављено одобрење Агенције, уколико су испуњени сви сљедећи услови:
    1. банка је искључиво посредник за пласман финансијских средстава из обавезе у одговарајућу међузависну имовину,
    2. појединачна међузависна имовина и обавезе могу се јасно идентификовати и имају исти износ главнице,
    3. имовина и међузависна обавеза имају приближне рокове доспијећа, при чему је највећа могућа разлика између рока доспијећа имовине и рока доспијећа обавезе 20 календарских дана,
    4. међузависна обавеза је затражена у складу са правном, регулаторном или уговорном обавезом и не користи се за финансирање друге имовине,
    5. токови плаћања главнице из имовине не користе се за друге сврхе осим за отплату међузависне обавезе,
    6. друге уговорне стране за сваки пар међузависне имовине и обавеза нису исте (нпр. исто лице које је пружалац кредитне линије није и корисник кредита).Сматра се да је испуњен услов да се обавеза сматра међузависном ставком уколико је банка искључиво посредник и не сноси никакав ризик финансирања;
  - 3) обавезе са преосталим роком доспијећа краћим од шест мјесеци према:
    1. Централној банци БиХ,
    2. Европској централној банци или централној банци државе чланице ЕУ,
    3. централној банци треће земље,
    4. финансијским клијентима;
  - 4) било које друге обавезе или инструменте капитала са преосталим роком доспијећа краћим од шест мјесеци који нису испунили услов за додјелјивање пондера 50% до 100% у складу са чл. 54–57. ове одлуке.
- (3) У случају финансијских деривата, банка примјењује пондер расположивог стабилног финансирања 0% на износ разлике (само уколико је та разлика негативна) између збира фер вриједности свих скупова за нетирање са позитивном фер вриједношћу и збира фер вриједности свих скупова за нетирање са негативном фер вриједношћу.
- (4) Фер вриједност скупа за нетирање из става 3. овог члана представља збир фер вриједности свих трансакција укључених у скуп за нетирање. При томе уговори о финансијским дериватима као што су међувалутни каматни свопови, девизни форварди, девизни фјучерси и девизне опције који укључују потпуну размјену износа главнице на исти датум израчунавају се на нето основи по валутама чак и ако те трансакције нису обухваћене истим скупом за нетирање.

Пондер расположивог стабилног финансирања 50%

Члан 54.

Банка примјењује пондер расположивог стабилног финансирања 50% на сљедеће обавезе:

- 1) примљене депозите који испуњавају услове за оперативне депозите из члана 38. ове одлуке,

- 2) обавезе са преосталим роком доспијећа краћим од једне године према:
  1. Савјету министара БиХ, централној влади чланице ЕУ или треће земље,
  2. Влади Републике Српске, Влади Федерације БиХ и Влади Брчко Дистрикта БиХ, регионалним владама или локалним властима из БиХ, државе чланице ЕУ или треће земље,
  3. субјектима јавног сектора из БиХ, државе чланице ЕУ или треће земље,
  4. мултилатералним развојним банкама и међународним организацијама,
  5. правним лицима која нису финансијски клијенти,
- 3) обавезе са преосталим роком доспијећа од најмање шест мјесеци, али краћим од једне године према:
  1. Централној банци БиХ,
  2. Европској централној банци или централној банци државе чланице ЕУ,
  3. централној банци треће земље,
  4. финансијским клијентима,
- 4) било које друге обавезе са преосталим роком доспијећа од најмање шест мјесеци, али краћим од једне године када није испуњен услов за додјелљивање пондера расположивог стабилног финансирања 90% до 100% у складу са чл. 55–57. ове одлуке.

Пондер расположивог стабилног финансирања 90%

Члан 55.

Банка примјењује пондер расположивог стабилног финансирања 90% на депозите становништва по виђењу, депозите становништва са фиксним отказним роком краћим од једне године и орочене депозите становништва са преосталим роком доспијећа краћим од једне године, а који испуњавају услове за остале депозите становништва из члана 36. ове одлуке.

Пондер расположивог стабилног финансирања 95%

Члан 56.

Банка примјењује пондер расположивог стабилног финансирања 95% на депозите становништва који испуњавају услове за стабилне депозите становништва из члана 35. ове одлуке.

Пондер расположивог стабилног финансирања 100%

Члан 57.

Банка примјењује пондер расположивог стабилног финансирања 100% на сљедеће обавезе, те ставке и инструменте капитала:

- 1) ставке редовног основног капитала банке прије умањења за прилагођавања и регулаторна усклађивања дефинисана Одлуком о израчунавању капитала банака,
- 2) ставке додатног основног капитала банке прије умањења за регулаторна усклађивања дефинисана Одлуком о израчунавању капитала банака, искључујући све инструменте са изричитим или уграђеним опцијама које би, у случају извршења, смањиле преостали рок доспијећа на краће од једне године,
- 3) ставке допунског капитала банке прије умањења за регулаторна усклађивања дефинисана Одлуком о израчунавању капитала банака, са преосталим роком доспијећа од једне године или дуже, искључујући све инструменте са изричитим или уграђеним опцијама које би, у случају извршења, смањиле преостали рок доспијећа на краће од једне године,
- 4) било које друге инструменте капитала банке са преосталим роком доспијећа од једне године или дуже, искључујући све инструменте са изричитим или уграђеним опцијама које би, у случају извршења, смањиле преостали рок доспијећа на краће од једне године,
- 5) било које друге обезбијеђене и необезбијеђене узете кредите и обавезе са преосталим

роком доспијећа од једне године или дуже, укључујући орочене депозите, уколико нису испуњени услови за додјељивање пондера 0% до 95% у складу са чл. 53–56. ове одлуке.

3.2.2. Потребно стабилно финансирање

Израчунавање потребног износа стабилног финансирања

Члан 58.

- (1) Потребни износ стабилног финансирања представља збир пондерисаних износа који су израчунати на тај начин да се бруто књиговодствени износ имовине или ванбилансних ставки помножи са одговарајућим пондерима потребног стабилног финансирања дефинисаним у пододјељку 3.2.2.1. ове одлуке, осим у случају финансијских деривата и трансакција финансирања хартијама од вриједности.
- (2) Уколико се одређена ставка може распоредити у више од једне категорије потребног стабилног финансирања, распоређује се у категорију потребног стабилног финансирања, којој се додјељује највећи пондер потребног стабилног финансирања.
- (3) Банка не може одређену ставку укључити приликом израчунавања потребног износа стабилног финансирања уколико ју је већ укључила приликом израчунавања расположивог износа стабилног финансирања.
- (4) Имовина коју је банка позајмила, укључујући трансакције финансирања хартијама од вриједности, искључује се приликом израчунавања потребног износа стабилног финансирања ако је та имовина наведена у билансу стања банке и банка нема право коришћења те имовине. На имовину коју је банка позајмила, укључујући трансакције финансирања хартијама од вриједности, примјењују се пондери потребног стабилног финансирања ако та имовина није наведена у билансу стања банке, али банка има право коришћења те имовине.
- (5) Имовина коју банка даје у зајам, укључујући трансакције финансирања хартијама од вриједности, задржавајући при том право коришћења те имовине, сматра се оптерећеном имовином за потребе овог одјељка и на њу се примјењују пондери потребног стабилног финансирања чак и ако банка не наводи ову имовину у свом билансу стања. У супротном, та имовина се искључује приликом израчунавања потребног износа стабилног финансирања.
- (6) Ако банка поново користи или поново заложи имовину коју је узела у зајам, укључујући и имовину која је предмет залога у трансакцијама финансирања хартијама од вриједности, и ако је та имовина исказана ванбилансно, трансакција у вези са којом је имовина узета у зајам третира се оптерећеном имовином под условом да та трансакција не може доспјети уколико банка не врати имовину коју је узела у зајам.
- (7) На имовину која је оптерећена (заложена) на преостали рок доспијећа од шест мјесеци и дуже примјењује се или пондер потребног стабилног финансирања, који би био примјењен на ту имовину као да је неоптерећена, или пондер потребног стабилног финансирања, који се иначе примјењује на ту оптерећену имовину, у зависности од тога који је пондер већи. Исто правило примјењује се и ако је преостали рок доспијећа оптерећене имовине краћи од преосталог рока доспијећа трансакције која је обезбијеђена оптерећеном имовином.
- (8) На имовину која има преостали период оптерећења краћи од шест мјесеци примјењују се пондери потребног стабилног финансирања, који би се на ту имовину примијенили у складу са пододјељком 3.2.2.1. ове одлуке да је неоптерећена.
- (9) Приликом израчунавања потребног износа стабилног финансирања банка укључује финансијске инструменте, стране валуте и робе код којих је извршен куповни налог. При томе банка искључује финансијске инструменте, стране валуте и робе код којих је извршен продајни налог, под условом да се те трансакције не исказују као деривати или финансирање обезбијеђено колатералом у билансу стања банке, односно да се исказују у билансу стања банке након њиховог намирења.
- (10) У случају када се израчунава NSFR на консолидованој основи, на имовину и ванбилансне ставке зависног друштва са сједиштем у трећој земљи, на које се примјењују пондери потребног стабилног финансирања утврђени прописима те треће земље који су већи од оних утврђених у овом пододјељку, приликом консолидације примјењују се већи пондери утврђени прописима те треће земље. Такође, имовина зависног друштва са сједиштем у

трећој земљи не признаје се као ликвидна имовина за потребе консолидације ако није призната као ликвидна имовина према прописима те треће земље којим се утврђује захтјев за ликвидносно покривеност.

Преостали рок доспијећа имовине

Члан 59.

- (1) Банка узима у обзир преостали уговорени рок доспијећа њене билансне имовине и ванбилансних ставки како би додијелила одговарајуће пондере потребног стабилног финансирања који се примјењују на њену имовину и ванбилансне ставке у складу са пододјелком 3.2.2.1. ове одлуке.
- (2) Приликом израчунавања преосталог рока доспијећа имовине, банка узима у обзир опције на основу претпоставке да ће издавалац или друга уговорна страна извршити сваку опцију којом се може продужити рок доспијећа имовине. За опције које се извршавају на основу дискреционог права банке, банка и Агенција узимају у обзир репутационе факторе којима се може ограничавати способност банке да не изврши опцију, а нарочито тржишна очекивања и очекивања клијената да банка треба да продужи рок доспијећа одређене имовине у тренутку њеног доспијећа.
- (3) У циљу утврђивања пондера потребног стабилног финансирања који се примјењују на кредите у отплати са преосталим уговореним роком доспијећа од једне године и дуже, банка третира сваки дио који доспијева за мање од шест мјесеци као да има преостали рок доспијећа краћи од шест мјесеци и сваки дио који доспијева у року од шест мјесеци до једне године као да има преостали рок доспијећа између шест мјесеци и једне године.

3.2.2.1. Пондери потребног стабилног финансирања

Пондер потребног стабилног финансирања 0%

Члан 60.

- (1) Банка примјењује пондер потребног стабилног финансирања 0% на сљедећу имовину:
  - 1) све резерве које банка држи код Централне банке БиХ, укључујући износ обавезне резерве и вишак изнад обавезне резерве,
  - 2) сва друга потраживања од Централне банке БиХ, Европске централне банке, централне банке државе чланице ЕУ и централне банке треће земље са преосталим роком доспијећа краћим од шест мјесеци,
  - 3) неоптерећене акције или удјеле у инвестиционим фондовима на које се примјењује корективни фактор 0% приликом израчунавања LCR-а у складу са чланом 25. став 2. тачка 3. подтачка 1. ове одлуке, без обзира на то да ли су испуњени оперативни захтјеви из члана 23. ове одлуке и захтјеви у погледу састава заштитног слоја ликвидности из члана 29. ове одлуке,
  - 4) неоптерећену осталу имовину која се признаје као ликвидна имовина нивоа 1 на коју се примјењује корективни фактор 0% у складу са чланом 25. став 2. тачка 1. ове одлуке, искључујући покривене обвезнице изузетно високог квалитета, без обзира на то да ли су испуњени оперативни захтјеви из члана 23. ове одлуке,
  - 5) потраживања која произилазе из послова купопродаје финансијских инструмената, страних валута и роба за која се очекује да ће бити намирена у периоду који је уобичајен за ту врсту трансакције (нпр. најдуже два радна дана у случају послова купопродаје страних валута, најдуже пет радних дана у случају купопродаје хартија од вриједности и сл.) или потраживања за која се очекује да ће бити намирена,
  - 6) потраживања која се сматрају међузависном ставком, само уз претходно прибављено одобрење Агенције, уколико су испуњени сви услови дефинисани чланом 53. став 2. тачка 2. ове одлуке,
  - 7) новчана потраживања по основу трансакција финансирања хартијама од вриједности са финансијским клијентима, ако те трансакције имају преостали рок доспијећа краћи од шест мјесеци, ако су та новчана потраживања обезбијеђена имовином која се

признаје као ликвидна имовина нивоа 1, искључујући покривене обвезнице изузетно високог квалитета, и ако би банка имала законско право и била у стању да поново оперативно употреби ту имовину током трајања трансакције.

- (2) За потребе примјене става 1. тачка 7. овог члана имовина и обавезе које су резултат трансакција финансирања хартијама од вриједности са истом другом уговорном страном израчунавају се на нето основи ако та имовина и обавезе испуњавају све сљедеће услове за нетирање:
- 1) трансакције имају исти искључиви коначни датум намирења,
  - 2) право да се изврши нетирање износа који се дугује другој уговорној страни са износом који друга уговорна страна дугује правно је спроводиво како током уобичајеног пословања, тако и у случају неиспуњавања обавеза, ликвидације или стечаја,
  - 3) друге уговорне стране имају намјеру да изврше намирење на нето основи или да изврше истовремено намирење или трансакције подлијежу механизму намирења који се остварује као функционални еквивалент нето намирења.

Пондер потребног стабилног финансирања 5%

Члан 61.

- (1) Банка примјењује пондер потребног стабилног финансирања 5% на сљедећу имовину:
- 1) неоптерећене акције или удјеле у инвестиционим фондовима на које се примјењује корективни фактор од 5% приликом израчунавања LCR-а у складу са чланом 25. став 2. тачка 3. подтачка 2. ове одлуке, без обзира на то да ли су испуњени оперативни захтјеви из члана 23. ове одлуке и захтјеви у погледу састава заштитног слоја ликвидности из члана 29. ове одлуке,
  - 2) новчана потраживања по основу трансакција финансирања хартијама од вриједности са финансијским клијентима, ако те трансакције имају преостали рок доспијећа краћи од шест мјесеци, осим наведених у члану 60. став 1. тачка 7. ове одлуке,
  - 3) неискоришћени дио неопозивих и условно опозивих кредитних линија и линија за ликвидност,
  - 4) ванбилансне производе повезане са финансирањем трговине (нпр. гаранције, акредитиви и сл.), са преосталим роком доспијећа краћим од шест мјесеци,
  - 5) гаранције и друге облике јемства, изузев наведених у тачки 4. овог става,
  - 6) неискоришћени износ лимита по кредитним картицама, ако се могу сматрати безусловно опозивим,
  - 7) неискоришћени износ одобрених оквирних кредита које банка може безусловно и без претходне најаве отказати,
  - 8) неискоришћени износ прекорачења по текућим рачунима, ако се могу сматрати безусловно опозивим.
- (2) За потребе примјене става 1. тачка 2. овог члана имовина и обавезе које су резултат трансакција финансирања хартијама од вриједности са истом другом уговорном страном израчунавају се на нето основи ако та имовина и обавезе испуњавају све сљедеће услове за нетирање из члана 60. став 2. ове одлуке.
- (3) За све скупове за нетирање уговора о финансијским дериватима банка примјењује пондер потребног стабилног финансирања 5% на апсолутну вриједност фер вриједности тих скупова за нетирање уговора о дериватима, без умањења за било који дати колатерал, ако ти скупови за нетирање имају негативну фер вриједност. За потребе овог става банка одређује фер вриједност без умањења за било који дати колатерал или примљена и дата плаћања повезана са промјенама тржишног вредновања таквих уговора.

Пондер потребног стабилног финансирања 7%

Члан 62.

Банка примјењује пондер потребног стабилног финансирања 7% на неоптерећену имовину у

облику покривених обвезница изузетно високог квалитета из члана 25. став 1. тачка 7. ове одлуке, без обзира на то да ли су испуњени оперативни захтјеви из члана 23. ове одлуке и захтјеви у погледу састава заштитног слоја ликвидности из члана 29. ове одлуке.

Пондер потребног стабилног финансирања 7,5%

Члан 63.

Банка примјењује пондер потребног стабилног финансирања 7,5% на ванбилансне производе повезане са финансирањем трговине (нпр. акредитиви), са преосталим роком доспијећа од најмање шест мјесеци, али краћим од једне године.

Пондер потребног стабилног финансирања 10%

Члан 64.

Банка примјењује пондер потребног стабилног финансирања 10% на сљедећу имовину:

- 1) ванбилансне производе повезане са финансирањем трговине (нпр. гаранције, акредитиви и сл.), са преосталим роком доспијећа од једне године и дуже,
- 2) билансне производе повезане са финансирањем трговине (нпр. кредити за финансирање извоза), са преосталим роком доспијећа краћим од шест мјесеци,
- 3) новчана потраживања по основу трансакција са финансијским клијентима са преосталим роком доспијећа краћим од шест мјесеци, осим наведених у чл. 60. и 61. Одлуке.

Пондер потребног стабилног финансирања 12%

Члан 65.

Банка примјењује пондер потребног стабилног финансирања 12% на неоптерећене акције или удјеле у инвестиционим фондовима на које се примјењује корективни фактор од 12% приликом израчунавања LCR-а у складу са чланом 25. став 2. тачка 3. подтачка 3. ове одлуке, без обзира на то да ли су испуњени оперативни захтјеви из члана 23. ове одлуке и захтјеви у погледу састава заштитног слоја ликвидности из члана 29. ове одлуке.

Пондер потребног стабилног финансирања 15%

Члан 66.

Банка примјењује пондер потребног стабилног финансирања 15% на неоптерећену имовину која се признаје као ликвидна имовина нивоа 2а у складу са чланом 26. ове одлуке, без обзира на то да ли су испуњени оперативни захтјеви из члана 23. ове одлуке и захтјеви у погледу састава заштитног слоја ликвидности из члана 29. ове одлуке.

Пондер потребног стабилног финансирања 20%

Члан 67.

Банка примјењује пондер потребног стабилног финансирања 20% на неоптерећене акције или удјеле у инвестиционим фондовима на које се примјењује корективни фактор од 20% приликом израчунавања LCR-а у складу са чланом 26. став 2. тачка 2. ове одлуке, без обзира на то да ли су испуњени оперативни захтјеви из члана 23. ове одлуке и захтјеви у погледу састава заштитног слоја ликвидности из члана 29. ове одлуке.

Пондер потребног стабилног финансирања 30%

Члан 68.

Банка примјењује пондер потребног стабилног финансирања 30% на неоптерећену имовину у облику покривених обвезница високог квалитета из члана 27. став 1. тачка 3. ове одлуке, без обзира на то да ли су испуњени оперативни захтјеви из члана 23. ове одлуке и захтјеви у погледу састава заштитног слоја ликвидности из члана 29. ове одлуке.

Пондер потребног стабилног финансирања 35%

Члан 69.

Банка примјењује пондер потребног стабилног финансирања 35% на акције или удјеле у инвестиционим фондовима на које се примјењује корективни фактор од 35% приликом израчунавања LCR-а у складу са чланом 27. став 2. тачка 4. ове одлуке, без обзира на то да ли су испуњени оперативни захтјеви из члана 23. ове одлуке и захтјеви у погледу састава заштитног слоја ликвидности из члана 29. ове одлуке.

Пондер потребног стабилног финансирања 50%

Члан 70.

Банка примјењује пондер потребног стабилног финансирања 50% на сљедећу имовину:

- 1) неоптерећену имовину која се признаје као ликвидна имовина нивоа 2б из члана 27. ове одлуке, искључујући покривене обвезнице високог квалитета, без обзира на то да ли су испуњени оперативни захтјеви из члана 23. ове одлуке,
- 2) депозите дате другим банкама, ако испуњавају услове за оперативне депозите у складу са чланом 38. ове одлуке,
- 3) потраживања из трансакција са преосталим роком доспијећа краћим од једне године од:
  1. Савјета министара БиХ, централне владе чланице ЕУ или треће земље,
  2. Владе Републике Српске, Владе Федерације БиХ и Владе Брчко Дистрикта БиХ, регионалних влада или локалних власти из БиХ, државе чланице ЕУ или треће земље,
  3. субјеката јавног сектора из БиХ, државе чланице ЕУ или треће земље,
  4. мултилатералних развојних банака и међународних организација,
  5. правних лица која нису финансијски клијенти,
- 4) потраживања из трансакција са преосталим роком доспијећа од најмање шест мјесеци, али краћим од једне године од:
  1. Централне банке БиХ,
  2. Европске централне банке или централне банке државе чланице ЕУ,
  3. централне банке треће земље,
  4. финансијских клијената,
- 5) оптерећену имовину са преосталим роком доспијећа од најмање шест мјесеци, али краћим од једне године, осим ако би тој имовини био додијељен већи пондер потребног стабилног финансирања у складу са одредбама чл. 71–74. ове одлуке да је неоптерећена када се примјењује тај већи пондер потребног стабилног финансирања,
- 6) билансне производе повезане са финансирањем трговине (нпр. кредити за финансирање извоза), са преосталим роком доспијећа од најмање шест мјесеци, али краћим од једне године,
- 7) било коју другу имовину са преосталим роком доспијећа краћим од једне године, осим ако је тој имовини додијељен мањи пондер у складу са одредбама чл. 60–69. ове одлуке.

Пондер потребног стабилног финансирања 55%

Члан 71.

Банка примјењује пондер потребног стабилног финансирања 55% на неоптерећене акције или удјеле у инвестиционим фондовима на које се примјењује корективни фактор од 55% приликом израчунавања LCR-а у складу са чланом 27. став 2. тачка 4. ове одлуке, без обзира на то да ли су испуњени оперативни захтјеви из члана 23. ове одлуке и захтјеви у погледу састава заштитног слоја ликвидности из члана 29. ове одлуке.

Пондер потребног стабилног финансирања 65%

Члан 72.

Банка примјењује пондер потребног стабилног финансирања 65% на следећу имовину:

- 1) неоптерећене стамбене кредите у потпуности гарантоване од стране признатог пружаоца кредитне заштите, са преосталим роком доспијећа од једне године или дуже, под условом да је тим кредитима додијељен пондер ризика мањи од 50% у складу са одредбама Одлуке о израчунавању капитала банака,
- 2) неоптерећене кредите са преосталим роком доспијећа од једне године или дуже, искључујући кредите финансијским клијентима и кредите којима се додјељује пондер потребног стабилног финансирања 0%, 10% или 50% у складу са одредбама ове одлуке, под условом да је тим кредитима додијељен пондер ризика мањи од 50% у складу са одредбама Одлуке о израчунавању капитала банака.

Пондер потребног стабилног финансирања 85%

Члан 73.

Банка примјењује пондер потребног стабилног финансирања 85% на следећу имовину:

- 1) неоптерећене кредите са преосталим роком доспијећа од једне године или дуже, искључујући кредите финансијским клијентима и кредите којима се додјељује пондер 0% до 65% у складу са чл. 60–72. ове одлуке, под условом да нису доспјели дуже од 90 дана и да је тим кредитима додијељен пондер ризика једнак или већи од 50% у складу са одредбама Одлуке о израчунавању капитала банака.
- 2) неоптерећене хартије од вриједности са преосталим роком доспијећа од једне године или дуже које нису у статусу неизмирења обавеза и које се не признају као ликвидна имовина,
- 3) неоптерећена власничка улагања у друштва која котирају на берзи, при чему се не признају као имовина нивоа 2б,
- 4) робу која се физички размјењује, укључујући злато, али искључујући робне деривате,
- 5) билансне производе повезане са финансирањем трговине (нпр. кредити за финансирање извоза), са преосталим роком доспијећа дужим од једне године.

Пондер потребног стабилног финансирања 100%

Члан 74.

- (1) Банка примјењује пондер потребног стабилног финансирања 100% на следећу имовину:
  - 1) било коју оптерећену имовину са преосталим роком доспијећа од једне године или дуже, изузев оне којој је додијељен нижи пондер у складу са одредбама овог пододјелка,
  - 2) било коју имовину, изузев оне којој је додијељен нижи пондер у складу са одредбама овог пододјелка, укључујући кредите финансијским клијентима са преосталим роком доспијећа од једне године или дуже, изложености у статусу неизмирења обавеза, ставке које умањују регулаторни капитал, фиксну имовину, власничка улагања у друштва која не котирају на берзи, имовину из послова осигурања, хартије од вриједности у статусу неизмирења обавеза.
- (2) Банка примјењује пондер потребног стабилног финансирања од 100% на разлику, ако је позитивна, између збира фер вриједности свих скупова за нетирање са позитивном фер вриједношћу и збира фер вриједности свих скупова за нетирање са негативном фер вриједношћу.

3.3. Посебни захтјеви за ликвидносну покривеност и стабилне изворе финансирања

Одређивање посебног захтјева за ликвидносну покривеност и стабилних извора финансирања

Члан 75.

- (1) За потребе одређивања одговарајућег нивоа захтјева за ликвидност банке, а на основу

проведеног поступка надзорне провјере и процјене ризика ликвидности којем је банка изложена или би могла бити изложена, Агенција може одредити посебне захтјеве за ликвидност банке, узимајући у обзир:

- 1) ризични профил банке и њен пословни модел,
  - 2) системе, процесе и механизме банке за утврђивање, мјерење, праћење и извјештавање о ризику ликвидности, те управљање ризиком ликвидности током одговарајућег периода, укључујући и унутардневно управљање ликвидношћу, како би се обезбиједило одржавање одговарајућег нивоа заштитних слојева ликвидности и стабилних извора финансирања, те
  - 3) резултате надзорне процјене и оцјене ризика ликвидности банке, ризике које банка представља за стабилност банкарског система Републике Српске и ризике банке који се откривају провођењем тестирања отпорности на стрес у складу са врстом, обимом и сложеностју пословања банке.
- (2) У вези са ставом 1. овог члана, Агенција у процесу провјере IIAAP-а одређује обезбјеђују ли системи, процеси и механизми које проводи банка адекватан ниво ликвидности, добро управљање и покриће ризика ликвидности банке, те у складу са тим може да захтијева од банке додатни захтјев за ликвидносношћу покривеност и стабилне изворе финансирања.

4. Додатни механизми за стално праћење изложености ризику ликвидности

Додатни механизам за стално праћење изложености ризику ликвидности

Члан 76.

За мјерење профила ризика ликвидности, поред минимално прописаног LCR-а, банка је дужна досљедно користити додатне алате и мјерила квантитативне процјене ризика ликвидности, која обухвата минимално сљедеће:

- 1) идентификовање рочне неусклађености између уговорених прилива и одлива у утврђеним временским периодима по свим билансним и ванбилансним ставкама,
- 2) идентификовање концентрација у изворима финансирања,
- 3) расположивост неоптерећене имовине која је утржива као колатерал на секундарним тржиштима, односно прихватљива за пласмане централних банака или других надлежних институција и
- 4) тржишне алате за праћење ликвидности у смислу индикатора за рано упозорење на потенцијалне проблеме ликвидности банке.

Идентификовање рочне неусклађености уговорених прилива и уговорених одлива

Члан 77.

- (1) Банка је дужна идентификовати неусклађености између уговорених прилива и уговорених одлива за утврђене временске периоде.
- (2) Инструменте који немају дефинисану рочност (недефинисано или отворено доспијеће) треба одвојено приказивати, са детаљним подацима о тим инструментима, те без претпоставки о датуму доспијећа.
- (3) Информације о могућим готовинским токовима који произилазе из финансијских деривата такође треба укључити у мјери у којој су њихове уговорене рочности релевантне за разумијевање токова готовине.
- (4) Поред прописаног праћења уговорених прилива и уговорених одлива према преосталој рочности уговора, банке треба да врше властите анализе рочне неусклађености у складу са бихејвиоралним претпоставкама насталим на основу посматрања кроз дужи период о приливима и одливима средстава у уобичајеним и стресним ситуацијама.
- (5) Анализе из става 4. овог члана треба заснивати на стратешким и пословним плановима банке.
- (6) Уколико банка планира материјално значајну промјену пословног модела, у пројекције

неусклађености мора укључити утицај таквих промјена.

- (7) Банка треба на одговарајући начин документовати објашњења како планира премостити евентуално утврђене интерне неусклађености, као и образложења због чега се кориштене претпоставке разликују од услова из уговора.
- (8) Банка мора испуњавати услове у погледу рочне усклађености преосталих рокова до уговорених доспијећа инструмената финансијске активе и обавеза, при чему мора да:
  1. најмање 65% извора средстава са роком доспијећа до 30 дана ангажује у пласмане (инструменте активе) са роком доспијећа до 30 дана,
  2. најмање 60% извора средстава са роком доспијећа до 90 дана ангажује у пласмане (инструменте активе) са роком доспијећа до 90 дана и
  3. најмање 55% извора средстава са роком доспијећа до 180 дана ангажује у пласмане (инструменте активе) са роком доспијећа до 180 дана.

Концентрација извора финансирања

Члан 78.

- (1) Банка је дужна успоставити одговарајуће механизме за идентификовање извора финансирања који су толико значајни да би њихово повлачење могло изазвати проблем са ликвидношћу банке, те у том смислу диверзификовати изворе финансирања.
- (2) У сврху поступања по ставу 1. овог члана, банка је дужна идентификовати и пратити изворе финансирања који потичу од сваке значајне друге уговорне стране, утврђене као проценат (%) у укупним обавезама, те континуирано пратити и апсолутно и релативно учешће изложености према значајним другим уговорним странама, као и значајна повећања концентрација у изворима финансирања.
- (3) При томе се значајна друга уговорна страна дефинише као појединачна друга уговорна страна или група повезаних других уговорних страна на које се појединачно или заједно односи више од 1% укупних обавеза банке. Поред наведеног квантитативног критеријума, могу бити коришћене и друге описне (квалитативне) карактеристике за њихову идентификацију, на основу финансијског профила банке.
- (4) У смислу одредаба овог члана, код идентификације групе повезаних уговорних страна поступа се на исти начин као и приликом утврђивања великих изложености ризику. У случају идентификовања депозита унутар групе и депозита лица повезаних са банком, банка ће примјењивати исте принципе као и за потребе извјештавања на консолидованој основи, у складу са законским и другим прописима којим је уређен надзор на консолидованој основи, узимајући у обзир потенцијална ограничења везана за унутаргрупне, односно прекограничне трансакције у периодима стреса.
- (5) Идентификација и праћење концентрација у изворима финансирања врше се за сваки појединачни значајни финансијски инструмент, односно производ, као и групу сличних инструмената, односно производа банке.
- (6) За потребе става 5. овог члана значајан инструмент/производ дефинише се као један инструмент/производ или група сличних инструмената/производа који збирно чине више од 1% укупних обавеза банке.
- (7) Идентификовање и праћење концентрација у изворима финансирања врши се за све значајне валуте.
- (8) Наведено идентификовање и праћење концентрација у изворима финансирања подразумијева њихово исказивање у временским интервалима од једног мјесеца, 1–3 мјесеца, 3–6 мјесеци, 6–12 мјесеци и за интервале дуже од 12 мјесеци.
- (9) Банка је дужна обезбиједити опрезан и конзистентан приступ у вези са редовним ревидирањем листе значајних других уговорних страна, узимајући у обзир и постојање трансакција билатералног финансирања између других уговорних страна и утицаја на нето новчане одливе, укључујући и ванбилансне ставке, а нарочито у периодима криза, односно стреса на тржишту или стреса специфичног за одређену банку, усљед чега може доћи до

негативних притисака на ликвидност банке или отежаног финансирања.

Расположивост неоптерећене имовине утрживе као колатерал на секундарним тржиштима

Члан 79.

- (1) Банка је дужна успоставити одговарајуће и ефикасне процедуре и поступке управљања расположивом неоптерећеном имовином утрживом као колатерал на секундарним тржиштима, које обухватају:
  - 1) редовно извјештавање о износу, врсти, структури и локацији расположиве неоптерећене имовине која може служити као колатерал за обезбијеђено позајмљивање на секундарном тржишту, са припадајућим корективним факторима и по разумној цијени, укључујући и оперативне процедуре за уновчавање колатерала, при чему банка треба одвојено извјештавати о колатералима које је примила од клијената и које може поново заложити, као и укупно расположивим износима категорисаним по значајним валутама,
  - 2) редовно праћење и извјештавање о процијењеним корективним факторима које би секундарно тржиште тражило за сваку имовину, за одговарајућу валуту финансирања, као и о очекиваној реализованој вриједности колатерала и
  - 3) извјештавање о локацијама гдје се таква имовина чува/депонује, односно о начину приступа тој имовини и пословним линијама и сл.
- (2) Примјена процедура и поступака из става 1. овог члана користи се за сагледавање потенцијала банке да створи додатни извор заштитног слоја ликвидности или обезбијеђеног финансирања, те у том смислу представља мјеру у којој LCR може бити брзо допуњен након ликвидносног шока, али у сврху управљања ризиком ликвидности треба бити допуњен додатним алатима праћења рочне неусклађености и другим релевантним подацима из биланса стања банке.
- (3) Процедуре и поступци из ст. 1. и 2. овог члана односе се и на колатерале који су прихватљиви за пласмане надлежних институција, у складу са прописима који регулишу ову област.

Алати за праћење ликвидности у смислу индикатора за рано упозорење

Члан 80.

- (1) Као индикатори за рано упозорење на потенцијалне проблеме са ликвидношћу банке могу се користити високофреквентни тржишни подаци, ажурирани на дневној основи или у краћим временским интервалима.
- (2) Подаци из става 1. овог члана могу се пратити на следећим нивоима:
  - 1) подаци са цијелог тржишта (сагледавања информација на генералном нивоу и праваца на кључним тржиштима и њиховог могућег утицаја на финансијски сектор и одређену банку), који укључују: цијене капитала (нпр. индекси са признатих берзи, подиндекси на одређеним тржиштима релевантни за активности банке и сл.), цијене на тржиштима дужничких хартија од вриједности, девизним тржиштима, тржиштима финансијских деривата, тржиштима роба, индекси који се односе на одређене структурисане инструменте и др.,
  - 2) подаци на нивоу финансијског сектора (праћење ширих трендова релевантних за финансијски сектор уопште, као и одређене групе учесника на финансијском тржишту и сагледавање њиховог утицаја на одређену банку) и
  - 3) подаци о одређеној банци или групи сличних банака (праћење цијена акција и инструмената које емитује одређена банка или група сличних банака, цијене по којим се тргује на тржишту новца, стање везано за поновно уговарање и цијена различитог трајања финансирања, субординисани дугови банке, цијене кредита и др. и разматрање утицаја истих промјена на ликвидност банке, укључујући и реакције других учесника на тржишту).

5. Прелазне и завршне одредбе

Ступање на снагу и примјена

Члан 81.

- (1) Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске”.
- (2) Банка је дужна ускладити своје пословање са одредбама одјелка 3.2. ове одлуке најкасније до 31.12.2022. године, од када почиње и обавеза поштовања ограничења из члана 47. ове одлуке, а почети извјештавати Агенцију о NSFR-у почев од извјештајног датума 31.12.2021. године.
- (3) Даном почетка примјене захтјева за одржавање стабилних извора финансирања из одјелка 3.2. ове одлуке престаје да важи захтјев за испуњавање рочне усклађености из члана 77. став 8. ове одлуке.
- (4) Ступањем на снагу ове одлуке престаје да важи Одлука о управљању ризиком ликвидности банака („Службени гласник Републике Српске”, број 79/20).

Број: УО-234/21

Датум: 15.06.2021. године

ПРЕДСЈЕДНИК
УПРАВНОГ ОДБОРА
Братољуб Радуловић

Формуле за утврђивање састава заштитног слоја ликвидности

- (1) Банка примјењује формуле из овог прилога како би одредила састав заштитног слоја ликвидности у складу са чланом 29. Одлуке.
- (2) Израчунавање заштитног слоја ликвидности: од датума израчунавања заштитни слој ликвидности банке једнак је:
  - 1) износу имовине нивоа 1, увећаном за
  - 2) износ имовине нивоа 2а, увећан за
  - 3) износ имовине нивоа 2б,
умањено за мању од сљедећих вриједности:
  - 4) збир тачака 1, 2. и 3. или
  - 5) „износ вишка ликвидне имовине” израчунат у складу са ст. 3. и 4. овог прилога.
- (3) Износ „вишка ликвидне имовине” чине сљедеће компоненте:
  - 1) прилагођени износ имовине нивоа 1 у облику непокривених обвезница, који је једнак вриједности цјелокупне ликвидне имовине нивоа 1, искључујући покривене обвезнице нивоа 1, коју би банка држала након реализације трансакције обезбијеђеног финансирања, трансакције обезбијеђене колатералом, размјене имовине или трансакције обезбијеђене дериватима, која доспијева у року од 30 календарских дана од датума израчунавања и ако банка и друга уговорна страна размјене ликвидну имовину на најмање једном дијелу трансакције,
  - 2) прилагођени износ покривених обвезница нивоа 1, који је једнак вриједности свих покривених обвезница нивоа 1 након корективног фактора, које би банка држала након реализације трансакције обезбијеђеног финансирања, трансакције обезбијеђене колатералом, размјене имовине или трансакције обезбијеђене дериватима, која доспијева у року од 30 календарских дана од датума израчунавања, и ако банка и друга уговорна страна размјене ликвидну имовину на најмање једном дијелу трансакције,
  - 3) прилагођени износ имовине нивоа 2а, који је једнак вриједности цјелокупне имовине нивоа 2а након корективног фактора, коју би банка држала након реализације трансакције обезбијеђеног финансирања, трансакције обезбијеђене колатералом, размјене имовине или трансакције обезбијеђене дериватима, која доспијева у року од 30 календарских дана од датума израчунавања, и ако банка и друга уговорна страна размјене ликвидну имовину на најмање једном дијелу трансакције и
  - 4) прилагођени износ имовине нивоа 2б, који је једнак вриједности цјелокупне имовине нивоа 2б након корективног фактора, коју би банка држала након реализације трансакције обезбијеђеног финансирања, трансакције обезбијеђене колатералом, размјене имовине или трансакције обезбијеђене дериватима, која доспијева у року од 30 календарских дана од датума израчунавања, и ако банка и друга уговорна страна размјене ликвидну имовину на најмање једном дијелу трансакције.
- (4) Израчунавање „износа вишка ликвидне имовине” једнако је сљедећем:
  - 1) прилагођеном износу имовине нивоа 1 у облику непокривених обвезница, увећаном за
  - 2) прилагођени износ покривених обвезница нивоа 1, увећан за
  - 3) прилагођени износ имовине нивоа 2а, увећан за
  - 4) прилагођени износ имовине нивоа 2б,
умањено за најмању од сљедећих вриједности:
  - 5) збир тачака 1, 2, 3. и 4. или
  - 6) 100/30 пута тачка 1. или
  - 7) 100/60 пута збир тачака 1. и 2. или
  - 8) 100/85 пута збир тачака 1, 2. и 3.

- (5) Систем заштитног слоја ликвидности, након што се узму у обзир реализација трансакције обезбијеђеног финансирања, трансакције обезбијеђене колатералом, размјене имовине или трансакције обезбијеђене дериватима и примјена претходно наведених горњих граница у складу са чланом 29. Одлуке, утврђује се како слиједи:

a' (прилагођени износ имовине нивоа 1 у облику непокривених обвезница након примјене горње границе)

= a (прилагођени износ имовине нивоа 1 у облику непокривених обвезница прије примјене горње границе)

b' (прилагођени износ покривених обвезница нивоа 1 након примјене горње границе)

= $\text{MIN}(b, a \cdot 70/30)$, при чему је b (прилагођени износ покривених обвезница нивоа 1 прије примјене горње границе)

c' (прилагођени износ имовине нивоа 2a након примјене горње границе)

= $\text{MIN}(c, (a + b') \cdot 40/60, \text{MAX}(a \cdot 70/30 - b', 0))$

при чему је c (прилагођени износ имовине нивоа 2a прије примјене горње границе)

d' (прилагођени износ имовине нивоа 2b након примјене горње границе)

= $\text{MIN}(d, (a + b' + c') \cdot 15/85, \text{MAX}((a + b') \cdot 40/60 - c', 0), \text{MAX}(a \cdot 70/30 - b' - c', 0))$

при чему је d (прилагођени износ имовине нивоа 2b прије примјене горње границе).

Формула за израчунавање нето ликвидносних одлива

NLO	= нето ликвидносни одливи (енгл. <i>net liquidity outflow</i>)
TO	= укупни одливи (енгл. <i>total outflows</i>)
TI	= укупни приливи (енгл. <i>total inflows</i>)
FEI	= у цијелости изузети приливи (енгл. <i>fully exempted inflows</i>)
IC	= приливи на које се примјењује горња граница од 75% одлива (енгл. <i>inflows subject to cap</i>)

Нето ликвидносни одливи једнаки су укупним одливима умањеним за смањење у цијелости изузетих прилива, умањеним за смањење прилива на које се примјењује горња граница од 75%.

$$\mathbf{NLO = TO - \text{MIN}(FEI, TO) - \text{MIN}(IC, 0,75 * \text{MAX}(TO - FEI, 0))}$$

